...тыш уран зохёолшодто амар мэндэ!

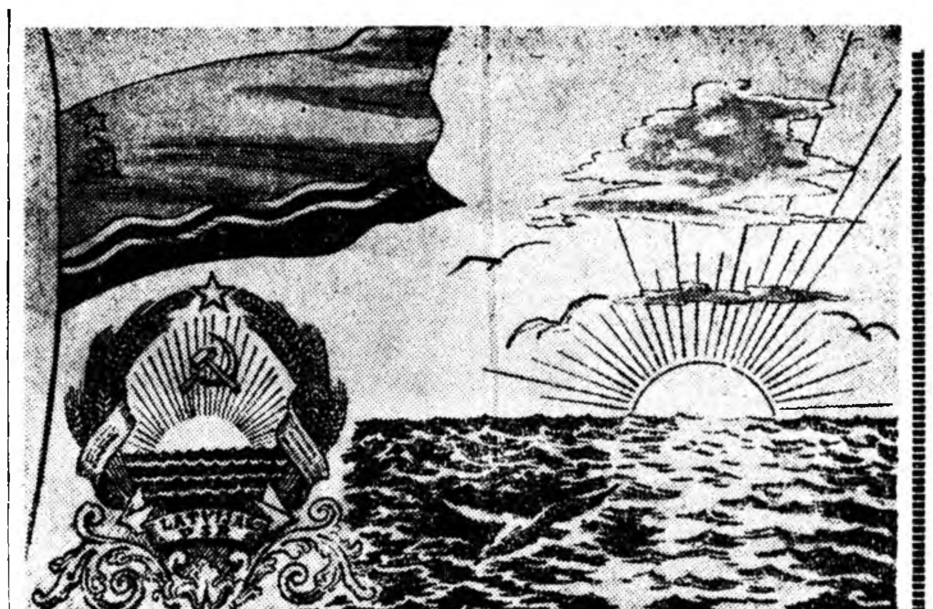
ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

УРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...0192) | 1963 оной июниин 5, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ЛУУН ХАНИ БАРИСААНАЙ ҮШӨӨ НЭГЭ ГЭРШЭ

...хоёр хоорондоо хэ- ...метр зайтай. Теэд ...байгаа һаань, ...хэлэй гүн гүнзэгы- ...ани барисаанай ха- ...гавын эрье, аха ..., хүрэжэ ядахагүйл. ...айлшадай гарыень ...эдээнээр дамжуу- ...балтикын республи- ...амаршалнали.

...бидэндэ эрхим бэ- ...од болон поэдүү- ..., дуунуудые эль- ...алша бэрхэ арадай ...ажал тухай, шэ- ...ригжоһон хүнүүд, ...ин хүнүүд тухай ...юм.

...үдэрнүүдэй үедэ ...тэ, барилгануудта, ...н колхознигуудай ...шад зохёолнуудаа ...дүү Латвиин Совет ...ликын литература- ..., буряад ороной ...дые, тэрэнэй куль- ...тыгөөр ойлгожо аба-

...республикын зохёол- ...адаа хани барисаа- ...гэй хуудаһан боло- ...н гээгдэнги заха ...хэдэн зуу мянган ...эдэй гараар бүтээг- ...машинануд, эн- ...дустриальна куль- ...дүрбэн тэгшэ мэр- ...ргэһэн ушар хадаа ...анай гайхамшагта ...гээгдэнги заха ...ар нютагуудай хэ- ...лмэришэд өөһэдын ...социалис хүдөө ..., өөһэдынгөө ажал ...үрые аха дүү бу- ...удта эльгээжэ бай-

...культурын, литера- ...н хани барисаан, ...улһан зохёол олон. ...литературын туйла- ...үндэһэ яһатанай ...байһан ушарые ...на. Буряадай аха- ...Намсараев, Ц. Дон, ...Тумунов, Н. Бал- ...дамбаев, удаадахи ...ов, Д. Улзытуев, ...бусадород литера- ...уршэлтэй танилса- ...та холбоотой байна. ...һэн заяа харуулха ...ратурын дүршэлдэ ...ороной зохёолшод ...шэһэн байна. Эдэнь ...шэ, мүн совет ли- ...оронхой. Буряа- ...номууд манай орон ...аа гадна, мүн хи- ...лэгдэдэт болонхой. ...литературада мү- ...нууд, повестьнууд, ...аринууд бии. Эдээ- ...вада хэблэгдэнхэй, ...дээрэ оршуулаг- ...элнүүдтэ буряад ...мүнөө үе сагай те- ...олхозой тосхоной

ажабайдал, хүдөөгэй болон хүдэлмэришэн залуушуулые улам үргэнөөр харуулдаг болоо.

Манай ороной арадуудай аха дүүгэй хани барисаанда зорюулһан, энэ нэгэдэлэй барагдашагүй хүсэндэ зорюулһан зохёолнууд олон бии. Буряадай совет литературын хүгжэжэ эхилһэнһээ хойшо энэ темэ улам улам үргэнөөр харуулагдадаг байгаа. Буряадай зохёолшодой шүлэг дуунууд, поэмэнүүд, роман болон повестьнууд арадуудай агууехэ хани барисаанай, ондоо яһатанай хүнүүдые хүндэлхэ үзэл бодолоор нэбтэрэнги байдаг.

Коллективизациин жэлнүүдтэ, түрүүшын табан жэлнүүдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ энэ хани барисаанай бүхэжэн бэхижэһэн тухай Х. Намсараевай, Ж. Тумуновай болон бусад зохёолшодой номууд соо уншажа болоно. Б. Мунгоновой «Харьялан урдаа Хёлгомнай» гэһэн роман сооородшье, буряадшье хүбүүд, басагад нэгэл хүсэл бодолтойгоор ажаллажа байна.

Аха дүү республиканудай уран зохёолшодой уулзалга хадаа манай орондо һайн заншал болонхой. Энэ ушар хадаа хани барисаае улам бэхижүүлнэ, аха дүү арадуудые улам дүтэлүүлнэ.

Латвиин хэдэн зохёолшодой Буряад орондо ерэһэндэнь манай республикын ажалшад ехэ баярлажа байна, совет арадуудай һайндэр мэтээр угтана. Манай айлшад буряад арадай ажабайдалтай танилсаха, мүн өөһэдынгөө арадай амжалта тухай хөөрэжэ үгэхэ байна.

Латыш зохёолшодтой, тэдэнэй зохёолнуудтай гүн гүнзэгыгөөр танилсажа, хани ёһоор хөөрэлдэхэ, зүбшэхэдөө, Буряад ороной зохёолшэд оюун бэлигээ улам баяжуулха бэйһаниинь лабтай.

Совет литературын, зохёолшодой үмэнэ ехэ ехэ зорилгонууд табигданхай. Литература ба искусствын ажал ябуулагшадтай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй уулзаһан ушар, энээн дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ хадаа уран зохёолшодой, совет литература ба искусствын ехэ харюусалгатай уялгые эли тодоор харуулба.

Эндэ хэлэгдэһэн һанамжа, дурадхалнууд хадаа олон үндэһэ яһатанай совет литературын бүхы ажал ябуулагшадай хүдэлмэридэ ехэ түлхисэ болоно, зохёолшо бүхэнэй гуурһаяа хурсадхахадань, үе сагайнгаа эрилтэтэй алхамаа сасуулхадань туһална.

Асари ехэ амжалта туйлажа байгаа коммунизм байгуулагшадтай хамта алхалха гээшэ ниитын хэрэгтэ эдэбхитэй хабаадагша, коммунис үзэл сурталые дүлэтэ тараагша байха эрилтэ зохёолшо бүхэнэй үмэнэ табина. Гүн гүнзэгы удхатай, уран хурсаар бэшэгдэһэн зохёол лэ коммунизм байгуулагшадай ёһотой зэбсэгынь болоно үгэхэ ёһотой.

Манай ороной арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаа магтан дуулаха, интернационализмын үзэл сурталаар олониитые хүмүүжүүлхэ гээшэ совет литературын шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Ленинэй национальна хараа шугамые манай партиин бэелүүлһэнэй ашаар, совет арадуудай эбдэршэгүй нэгэдэл батадхаһанай ашаар лэ КПСС-эй Программын табиһан зорилгонууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ, манай ороной бүхы арадуудай хүгжэлтэ туйлагдаха байна.

Буряад ороной, республикын ниислэл хотын ажалшад мүнөөдэр хүндэтэ айлшадые угтажа байна. Совет Латвиин, Москвагай хэдэн уран зохёолшод латыш литературын үдэрнүүдые үнгэргэхэеэ манай эндэ ерэбэ. Хүндэтэ ханинар, номин Байгалаймнай эрьеэр айлшалыт!

Латыш айлшаднай буугаа...

Мүнгэн сагаан далияа ялалзуулан, «ИЛ-14» самолёдой Улаан-Үдын аэропорт дээрэ буухада, хабарай улаан, ягаан сэсэгүүдые гартаа бариһан олон тоото хүн зон угтажа байба.

Самолёдой байһан хойно, Визбулис Берце, Андрей Балодис, Цецилия Динере болон бусад айлшаднай буужа ерэбэ.

— Мэндэ амар, хүндэтэ манай айлшад!— гэһэн үгэнүүдые түрэл хэлэн дээрээ хэлэжэ, Балтиин далайн эрьеһээ ерэһэн уран зохёолшодоо буряад ёһоор хоёр гараараа золгон, Буряадай уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ Намжил Гармаевич Балдано мэндэшэлбэ. Угтагшадай дунда КПСС-эй обкомой секретарь Д. Д. Лубсанов, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Сахьянов, Буряадай АССР-эй культурын министр Д. З. Жалсараев болон бусад байлсаба.

Гадна олониитын түлөөлэгшэд хүндэтэ айлшадаа халуунаар угталсаа.

Гуурһанайнгаа ханинарые угтахаяа ерэһэн буряад уран зохёлшод аха дүү латыш арадайнгаа бэлигтэйшүүлтэй ябууд гараа барилсан танилсажа, һонирхолтой хөөрөөнүүдые тэндээ, аэропорт дээрээ эхилнэ.

Холымнай хүндэтэй айлшад Буряад оронойимнай элдин дайдада ерэжэ буубал. Баяртай һайхан ябагты гэжэ юрөөн байнабди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: айлшаднай, латыш уран зохёолшод, Улаан-Үдын аэропортдо буугаад байна.
Фёдор СОРОКИНОЙ фото.

Хүдэлмэришэн ангиин зүгһөө амаршалнаб

Латви хадаа хуушанай тон баян революционно заншал домогтой орон гэжэ мэдэхэб. Латвиин хүдэлмэришэн анги хэр угһаа хойшо өөһэдынгөө эрхэ сүлөө хамгаалха талаар түрүү зэргэдэ ябаа. Совет үедэшье Латвиин хүдэлмэришэд амгалан үе сагаа ажалай баатаршалгаар суурхуулна. Ригын «ВЭФ» гэжэ заводой гаргаһан зүйлнүүдые мэдэхэгүй хүн зониие манай үргэн уужам орон соо олохогүйт гэжэ хэлээ һаа алдуугүй. Урдань хүгжэнги промышленность гэжэ үгы байһан Буряад орондошье мүнөө олон тоото завод, фабрика, шахтанууд баригдажа, өөһэдын хүдэлмэришэн анги бии болоо. Латыш болон буряад хүдэлмэришэд нэгэл хэрэгэй түлөө оролдожо байһанаа һайн ойлгодог. Би латыш хүдэлмэришэн анги тухай номуудые уншадагби. Жэшээлхэдэ, залуу хүдэлмэришэд, тэдэнэй хүсэл эрмэлзэл этигэмэ зүбөөр харуулһан «Колумбын ашанар» гэжэ Зигмунт Скуинь гэгшын роман уншаа һэм. Тэрээн дээрэһээ харахада, хаанашье манай орон соо хүдэлмэришэд нэгэл һаналтай, нэгэл эрмэлзэлтэй байһаниинь элирэн гарана.

Латыш арадай уран зохёолшодой манай республика айлшалан ерэһэн ушар хадаа намайе, хүдэлмэришэ хүнниие, ехэтэ баясуулна. Республикымнай завод, фабрика, шахтануудые ябажа харыт, шэнэ хүдэлмэришэн ангитай хөөрэлдыт гэжэ уряалха байнаб. Гадна нютагаа бусахадаа, Латвиин алдарта хүдэлмэришэн ангида буряад ороной хүдэлмэришэн ангиин зүгһөө ехэ амар мэндые хүргэжэ ошохыетнай гуйнаб.

Г. Тучинов, Социалис Ажалай Герой, Галуута-Нуурай шахтын забойщигуудай бригадир.

Ригэ хото минии зүрхэндэ мартагдахагүй

Хүн бүхэнэй сэдьхэл зүрхэндэ хэтэ мүнхэдөө мартагдадаггүй нэгэ хото байдаг шуу. Минии зүрхэндэ мартагдахагүй тиимэ хото хадаа Ригэ юм. Ушар юуб гэхэдэ, 1945 оной тэрэ түүхэтэ хабар би өөрынгөө рототой Ригэ хотые немец булимтарагшадһаа сүлөөлхэ ехэ тулалдаанда хабаадаһанайнгаа түлөө Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэйб. Гансашье би энэ тулалдаанда шалгараа бэшэб. Совет Латвиие булимтарагшадай гарһаа ходолон абаха тулалдаануудта манай Буряад ороной олон сэрэгшэд алдар габьяада хүртэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Айквистэ голые гаталалган дээрэ гаргаһан баатаршалгынгаа түлөө манай нютагай хүбүүн Осип Андреевич Денисов мүн лэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Тиихэдэ Бэшүүрэй таряашанай хүбүүн Соломенков гэдэг Нарва мүрэниие абалгада шалгаржа, баһа Советскэ Союзай Геройн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байха.

Тэрэ сагһаа хойшо хэды олон жэлэй үнгэрөөшье һаань, бидэ, хуушанай сэрэгшэд, Латвиин газар дайдые, тэрэнэй үзэсхэлэн һайхан ниислэл хотые огто мартадаггүйбди. Шуһаяа адхан ябажа сүлөөлһэн газараа мартажа болохогүй бшуу.

Тиимэһээл мүнөө латыш арадай уран зохёолшодой манай республика айлшалан ерэхэдэнь, хуушан сэрэгшэдэй зүгһөө амаршалха зуураа, Байгал далайн эрьедэхи баян нютагаарнай баяртай һайн аяншалагты, амжалтатай ажалтаймнай танилсагты гэнэб.

И. М. Трофимов, Советскэ Союзай Герой, пенсионер.

...эр Фидель Кастро Рус нютагаа бусаба

...К-гай Нэгэдэхи ...СР-эй Министр- ...эй Түрүүлэгшэ ...Социалис ре- ...дэмэл партиин ...үтэлбэриин Нэ- ...рь, Кубын рес- ...олюционно пра- ...ремьер-министр ...Рус, мүн тэрэн- ...Союз соогуур ...ухэдынь совет ...ото — Тбилиси ...ин 3-да мордо-

...нүхэр Фидель ...етскэ Союз до- ..., амаралтаяа ...ябаһан нүхэд- ...усаба.

...аэродром дээрэ Фидель Кастро Русые Советскэ Союзай Коммунис Партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Советскэ Союзай Обороноын Министр Советскэ Союзай Маршал Р. Я. Малиновский, СССР-эй Далайн Сэрэгэй Флодой Главна командалагша С. Г. Горшков, КПСС-эй Мурманска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. Я. Денисов, Мурманска областиин хүтэлбэрилэгшэд, ажалшад, мордохуулаа.

Хүндэтэ айлшаниие пионернүүд хүреэлжэ, хойто зүгэй баглаа сэсэгүүдые бэлэглээ, пионерэй улаан галстуг зүүлгээ. (ТАСС).

...ь Кастро Гавинадаа ерэбэ

...3. ТАСС-ай кор- ...рь иигэжэ дам-

...Советскэ Союзда ...орондоо бусаба. ...вождиин һуужа ...лайнер «ТУ-114» самолёт Хосе Мартиин нэрэмжэтэ аэродром дээрэ буугаа. Фидель Кастрын Советскэ Союз ошолгодонь ябалсаһан хүнүүд, Кубын республикада байдаг Советскэ Союзай элшэн сайд А. Алексеев энэ самолёдоор Куба бусажа ерэлсэбэ.

Мүрысөө үүсхэгшэд дурадхана

БУРТАГ ҮБҺЭГҮЙЛ ҺАА, БАЯН УРГАСА АБТАХА

Мухар-Шэбэрэй „Коммунизм" колхозойхид ургасынгаа хойноһоо харууһалжа захалба

Красноярска хизаарай Усть-лабинска үйлэдбэриин управлениин ажалшадай бэшэг зүбшэн хэлсэхэ зуураа, техникээ, газараа хүсэдөөр ашаглажа, долоон жэлэй түсэбэй табадахи жэлдэ орооһо тарянай баян ургаса абаха гэжэ хабарай тарилгын урда тээ үгэеэ үгөө һэмди. Тиихэдээ шэниисэ, кукуруза, ешмээн болон бусад үнэтэ ургамалнуудай тарилта үргэдхэхэ гэжэ шиидээ бэлэйбди.

Мүнөө хабарай тарилгын хүндэ үе дабагдаа—эртын ургамалнуудай тарилга дүүрээ. Эдэ үдэрнүүдтэ пропашной болон оройн ургамалнууд тарингдана. Хартаабха һуулгагдажа, кукуруза, саахарай, свёкло, обёос таригдажа байнхай.

Шэниисын тарилга үргэдхэхэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээбди. Бүхыдөө 4001 га шэниисэ таригдаа гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 1260 гектараар ехэ болоно. Энэмнай гектар бүридэ 2,3 центнер хүртэхэ нормотойгоор, хэрээһэлүүлэн таригдаһан байха юм. Оройтожо эхилбэшье, тарилгаяа агротехническэ эрхим болзорто, майн 23 хүрэтэр сүм дүүргээбди. 630 гектарта ешмээн хэрээһэлүүлэн таригданхай. Гурбадахи жэлээ горохой биратай ургаса абтанагүй, манай газарай хүрьһэндэ таараха зохид сорт олдоногүйл гээшэ ха. Мүнөө жэл «Ромонско» сортын горох 80 гектарта таряабди. Хэрбээ энэнэй һайн ургаса үгэбэлынь, ерэхэ жэлдэ хэдэн зуун гектарта тарихаар хараалнабди. Энэ талаар республикын туршалгын станци, Заганай элитнэ үрэһэнэй ажахы тодорхой юушье дурадхадаггүй байһаниинь гэмшэлтэй.

Колхоздомнай тусхай комисси байгуулагдажа, сеялкэшэдэй агрегадуудые даагшадай хабаадалгатайгаар эдэ үдэрнүүдтэ бүхы тарилгаяа тушаажа абаха, мүрысөөнэй дүн гаргахань. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин шанарые имагтал ургасын хаа хаанагүй гараһан хойнол комиссиин хүсөөр шалгажа тодорхойлдог заншалтайбди. Жэшээнь, нёдондо сеялкэшэдэй 4 агрегадта тарилгын шанарай бирагүй байһан дээрэһээнь, шан үгтөөгүй һэн. Ургамалай гараса механизаторнуудай, бүхы таряашадай хүдэлмэриие эгээн зүбөөр сэгнэхэ байһаниинь элитэ.

Энэ жэлдэ нилээд ехэ шэнэ тазар элдүүрилэгдээ. Бүхыдөө 400 га шэнэ газар элдүүрилэгдэхэ түсэбтэй байбал, 572 га хахалагдаа. Шэнэ газараа һайнаар элдүүрилжэ, тэндээ гол түлэб шэниисэ, хартаабха таряабди. Тарилгын дүүрэһэншье хойно энэ хүдэлмэри үргэлжэлэгдэхэ юм.

Хабарай тарилгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри бригадануудта эмхидхэгдэһэн партийна бүлэгүүд ябуулна. Тэдэнэр лэ механизаторнуудай, сеялкэшэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэнэ. 1-дэхи бригадын Тимофей Красинскиин хүтэлбэрилдэг бүлэгэй коммунистнууд зүбөөр, харюусалгаяа ойлгожо, хүнүүдэй дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулһан байна. Тарилгын хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар, һайн шанартайгаар ябуулһан ушар имагтал бригадануудта партийна хүдэлмэри һайжаруулһанай аша үрэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мүн 2-дохи бригадада Иван Поломошновой даадаг партийно-комсомолой бүлэг эдэбхитэйгээр хүдэлжэ гараа.

Зүгөөр тарилгын үнгэрхэдэ баян ургасын түлөө тэмсэл дүүрэдэггүй, харин эхилдэг гэжэ манай ажалшад тоолоно. Үнэхөөрөө һайнаар, шэлэгдэмэл үрэһөөр эрхим болзорто тарьяад, ургасынгаа хойноһоо оролдосотойгоор харууһалаагүй һаа, тарилгые буртаг үбһэн даража, хосороожошье болохо бшуу. Тиимэһээ тарилгын, газар хахалалгын талаар хэгдэһэн ехэ гаргаша миин хосоржо, түсэбөөр хараалагдаһан ургаса абтангүй байжа магад.

Бидэ ургасын хойноһоо хайшан гэжэ харууһалхаяа байнабибди? Нэн түрүүн манай полинуудта буртаг үбһэн гарадаггүй тооной. Юуб гэхэдэ, колхознай имагтал тарилгын шанарта хүргэгдэһэн, сэбэр һайн үрэһөөр тарилга хэдэг заншалтай. Энэ хадаа ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэри нилээд хүнгэдхэжэ үгэнэ.

Зарим жэлдэ, илангаяа хура бороо багатай сагта, хаа яа буртаг үбһэн тодоржо, үнэтэ ургамалнуудай тэжээл буляажа захалдаг. Энэнь ургасада ехэ хоро хүргэдэг гээшэ. Поли дээрэ ургаһан буртаг үбһые бүхыдэнь гараар түүжэ хаядаг гуримтайбди. Мүнөө жэлдэшье тиигэхэбди. Энэ хүдэлмэри хэхэ хүнүүд олдохо. Хэрбээ буртаг үбһэнэй элбэг байбал, һургуулиин һурагшадые, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые хабаадуулдагбди.

Колхознай пропашной ургамалнуудай —кукурузын, хартаабхын, саахарай свёклын хойноһоо харууһалгада онсо анхарал табина. Эдэ ургамалнууд илангаяа һайнаар харууһалхада дуратай юм. Нэн түрүүн тарилга борнойлхо, ургажа байхадань үһалха, зурууд хоорондохиие хоёр тээшэнь элдүүрилхэ, тиихэдээ нэмэлтэ тэжээл болгон минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ тарааха эрилтэ табигдана. Энэ талаар хоёр бригададамнай тодорхой түсэб табигданхай.

Поли дээрэ буртаг үбһэгүй, сэбэр байбал, таряашадай сэдьхэл өөһэдынгөөшье үмэнэ, колхозой, арад түмэнэйшье урда сэбэр байдаг гэжэ манай колхознигууд механизаторнууд хөөрэлдэдэг юм. Тиимэл хадаа мүнөө үедэ тарилгын хойноһоо харууһалха гээшэ гол зорилгомнай болоно гэжэ тоолонобди. Горохой тарилга бүхыдөө нэгэ дахин борнойлогдожо дүүрээ. Эдэ үдэрнүүдтэ кукурузын, хартаабхын, саахарай свёклын тарилга борнойлогдохо. Кукурузын зурууд хоорондохиие адагынь хоёр дахин элдүүрилхэбди. Тиигэбэл, һүн эдеэтэй, эдеэшэнтэжэ байһан буурсагтай кукурузын абтахань лабтай.

Энэ жэлэй онсо өөрэ байдалые харахада, буртаг үбһэн ургахаар лэ байна. Тиимэһээ таряашадай зорилго юуб гэхэдэ, буртаг үбһэнтэй эбсэшэгүйгөөр тэмсэжэ, поли дээрээ нэгэшье буртаг үбһэ байлгахагүй. «Буртаг үбһые поли дээрэһээ үгы хэе» гэһэн уряа бүхы звено, бригадануудта зэдэлхэ ушартай. Энэмнай баян ургасын түлөө тэмсэхэ хоёрдохи шата болоно. Тарилгын хойноһоо оролдосотойгоор харууһалжа, энэ жэлдэ баян ургаса абалгын үндэһэ һуури табиха гээшэ бидэнэрэй уялга, нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Н. Тютрин, «Коммунизм» колхозой түрүүлэглэгшэ; **М. Поломошнов,** 1-дэхи комплексно бригадын бригадир; **Н. Кононов,** 2-дохи комплексно бригадын бригадир, **К. Ревенский** колхозой партбюрогой секретарь; **С. Унич,** колхозой агроном.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлени.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Һаяхан СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ 1964—1965 онуудта, мүн саашанхи жэлнүүдтэ арадай ажахын түсэб зохёолгын гол ёһо гуримууд ба шэглэлнүүд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущевой дурадхалнууд харагдажа үзэгдэбэ.

Нүхэр Н. С. Хрущев арадай ажахын түсэбэй бүридэлэй мүнөө болотор хэрэглэгдэдэг ёһо гуримуудые үндэһөөрнь хубилгаха тухай асуудал табяа.

1964—1965 онуудта, мүн саашанхи жэлнүүдтэ СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбүүдые зохёоходоо, химиин промышленностиие, илангаяа пластмасс, искусственна болон синтетическэ утаһа, шэл пластика болон лавсан утаһа, синтетическэ каучук, минеральна үтэгжүүлгэ, гербицидүүд, биопрепарат, синтетическэ спирт болон тоһоной орондо хэрэглэгдэдэг зүйлнүүдые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхые хараалха гээшэ шухала дээрэ тоологдобо. Тиихэдээ химическэ промышленностиин хүгжэлтэ болбол гутал хубсаһаар, мүн үргэн хэрэглэлэй бусад эд бараагаар хүн зоной ургажа байһан эрилтые хангаха;

хүдөө ажахые минеральна үтэгжүүлгээр, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса ба малай ашаг шэмэ горитойхоноор дээшэлүүлхын тулада хэрэглэгдэхэ хэмжээнэй ядохимикадууд болон биопрепарадуудаар хангаха;

промышленностиин эрилтые дүүргэжэ, цинк, туулга, олово, бусад шухаг материалнуудай орондо хэрэглэгдэдэг зүйлнүүдые, хүдөө ажахын түүхэй эд үйлэдбэрилэн гаргаха ябадалые хангаха зэргэтэй.

1964—1965 онуудай, мүн саашанхи жэлнүүдэй түсэбүүдые зохёоходоо арадай ажахын энэ шухалын шухала зорилгодо эшэ үндэһэлхэ, тиигээд иимэ гол дүримүүдые хүтэлбэри болгохо гэжэ СССР-эй Госпланда, түсэблэлгын түбэй болон нютагай организацинуудта дурадхагдаа гэбэл:

арадай ажахын түсэб зохёоходоо химическэ промышленностиие, мүн техническэ дэбжэлтые түргэдхэлгэдэ, продукциин шанар һайжаруулгада, өөрын үнэ хямдаруулгада ашатай туһатай промышленностиин бусад түрүү һалбаринуудые, тус тус үйлэдбэриие болюу ехээр хүгжөөхэ хэрэгые хангаха;

арадай ажахыда тон шухала удха шанартай предприятинуудые барилгада капитальна һомололго болон материальна арга боломжонуудаа элсүүлжэ, эгээн богони болзорой туршада тэдээниие ашаглалгада үгэхэ, тиигэжэ капитальна һомололгын эгээн ехэ аша үрэтэй байхые хангаха;

хүдэлжэ байһан предприятинуудые шэнэдхэн һайжаруулһанай, техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлһэнэй ашаар үйлэдбэриин хүсые ехэ болгоохо хэрэгтэ ехэ хэмжээнэй мүнгэ зөөри һомолхые хараалха. Тиигэбэл богонихон болзорой туршада бага гаргашатайгаар ехэ продукци абаха арга боломжо олгогдохо байна;

барилга, һалбари бүхэниие тодорхойлон, капитальна һомололгын, продукци гаргаха хэмжээень түсэблэхэ. Тиигээ һаа, байһан арга боломжонууд хүсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэхэ, бага мүнгэ зөөри гаргашалаад, экономическа ехэ ашаг олзо туйлагдаха;

научна шэнжэлэлгын, туршалгын, конструкторска хүдэлмэриин аша үрые шэнжэлэн тодорхойлоод, научна туйлалтануудые үйлэдбэридэ түргөөр нэбтэрүүлхын тула арадай ажахын түсэб дотор тодорхой даабаринууд хараалагдажа байха зэргэтэй.

Нүхэр Н. С. Хрущевой дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр, СССР-эй министрнүүд, СССР-эй гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр, союзна республиканудай госпланай түрүүлэгшэнэр, СССР-эй Госпланай, СССР-эй арадай ажахын Соведэй, СССР-эй Госстройн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй аппарадай харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаа.

МОСКВА. «Мосфильм» киностуди В. Кочетовой бэшэhэн «Обкомой секретарь» гэжэ мэдээжэ романаар уран hайханай фильм табижа эхилбэ. Режиссёр В. Чеботарев тус фильмые найруулан табиханъ. Операторынь И. Слабневич.

Горьковско драмын театрай артист В. Самойлов обкомой секретарин рольдо наадахаар баталагданхай. Зураг дээрэ: кино буулгадаг группа ажаллажа байна. Денисовэй рольдо В. Самойлов.

ТАСС-ай фотохронико.

КПСС-эй ЦК-гай Пленум угтуулан

ХҮДӨӨГЭЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИДЭ ТҮШЭГЛЭХЭ

Манай район дотор 450 багшанар, хүдөө ажахын 100 гаран мэргэжэлтэд, эмнэлгын 200 гаран хүдэлмэрилэгшэд, культурын болон бусад эмхинүүдэй олохон ажалшад тоологдоно. Энэ хадаа нилээд ехэ хүсэн мүн. Тэрэниие зүбөөр эмхидхэн хэрэглэхэ шухала.

Мүнөө үедэ манай аймагай олохон багшанар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, культурно-гэгээрэлэй болон эмнэлгын хүдэлмэрилэгшэд нниитэ-политическэ ажабайдалда яhала эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хүмүүжүүлгын бага бэшэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр пропагандистаар гү, али агитатораар хүдэлхэ зуураа, парти болон правительствын гаргаhан тогтоолнуудые ажалшадта ойлгуулхын тула элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, культурно-ниитын хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэлсэдэг, илангаяа соёл хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ шударгыгаар хабаадалсадаг байна. Теэдшье колхоз болон совхозуудта ажаhуудаг оюун ухаанай хүдэлмэрилэгшэдэй олонхидынь агитаторнуудаар томилогдоhон байдаг ха юм. Тэдэнэй эрхимүүдынь үйлэдбэриин олохон коллективүүдтэ ехэ хүндэтэй, олондо абтасатай болонхой. Юуб гэхэдэ, түрэл орон дотороо болон хилын саана боложо байгаа хэрэгүүд тухай тодо hонороор, hонирхолтой хурсаар хөөрэжэ үгэдэг, ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолон дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туhалдаг, социалис мүрысөө шударгыгаар эмхидхэлсэдэг. Жэшээнь, «Маяк» колхозой hү haалиин түбэй фермэдэ агитатораар хүдэлдэг габьяата багша Мария Ильинична Орлова hүүлэй жэлнүүдтэ ехэ суурхадаг болонхой. Тэрэ хадаа уялгата ажал дээрээ хэды еүлөөгүй байбашье, фермын haалишадта хододоо ошожо, элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, ажал хүдэлмэриень hонирхоног, мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргалсадаг байна. Тэрэшэлэн Үнэгэтэйн 11 жэлэй hургуулиин биологиин багша Л. А. Молоков, Оронгын библиотекые даагша С. Б. Цыренова гэгшэд ниитын ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг юм. Дээдэ-Жэрэмэй hургуулиин багшанар «Советская Россия» колхозой hүнэй-товарна фермые шефтээ абанхай. Парти болон правительствын шиидхэбэринүүд тухай, уласхоорондын, орон доторой байдал тухай болон бусад асуудалнуудаар дурсагдаhан hургуулиинхид haалишадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн, мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолhон, арадай алдар солын хуудаhануудые гаргаhан байна. Энээнэй аша туhаар фермынхид улам эбтэйгээр хүдэлдэг болоhон, hү haалиньшье эрид дээшэлжэ, бүхы колхоз соогоо түрүүшын hуури эзэлhэн.

Мүнөө үедэ манай парти болон бүхы совет арад КПСС-эй ЦК-гай ээлжээтэ Пленумые угтуулан ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна. Манай аймагай предприятинууд, колхоз болон совхозууд, эмхи зургаанууд болон hургуулинууд ниитэ-политическэ болон культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэмжээ дээшэлүүлхын, хүдөөгэй интеллигенциин хабаадалгые улам эдэбхитэй болгохын хойноhоо яhала оролдолго гаргана. Жэшээнь, «Ажалшадые коммунис ёhoор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ интеллигенциин гол зорилгонууд» гэhэн асуудалаар Гильбэрэй «Коммунизм» колхозой партком тусхай зүблөө үнгэргэбэ. Мүн тэдэнэй жэшээгээр тиимэ суглаанууд Онохойн совхоздо, «Улаан Оронго» колхоздо болон бусад газарнуудта эмхидхэгдээ. Мүнөөнэй зорилгонуудта соёл сурталай хүдэлмэриин хэр зэргэ харюусамаар, хэды шэнээн ашаа үрэтэй байhан тухай дурсагдаhан зүблөөнүүд дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Тиихэдээ лекционно пропаганда болон аман агитаци hайжаруулха, тэрэниие ажабайдалтай нягтаар холбожо, ашаа үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ тухай онсолон тэмдэглэгдэбэ. Гадна соёл сурталай хүдэлмэриие саг зуурын ёhoор эмхидхэдэг баримтанууд эрид хурсаар шүүмжэлэгдээ. Гадна зарим оюун ухаанай хүдэлмэрилэгшэд хүн зоной дунда бэеэ муугаар абажа ябадаг, жаяг заршам эбдэдэг байха юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулгада интеллигенциин үүргые дээшэлүүлхын тулада интеллигенциин советүүд үнгэрhэн тэдэ суглаанууд дээрэ hунгагдаа. Тэдээнэй составта лекторскэ бүлэгүүдэй, агит-коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, нютагай радио-дамжуулгын болон ханын газетын редакторнууд, элдэб янзын мэргэжэлтэд оруулагдаhан байна. Тус советүүд хадаа соёл сурталай хүдэлмэриие бүхы дээрэнь хүтэлбэрилхэ, интеллигенциие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ туhалха юм.

Дээрэ дурсагдаhан суглаануудай боложо дүүрэhээр балайшье удаан саг үнгэрөөгүй. Гэбэшье тиимэ советүүдэй үүргэ абаhаар лэ айхабтар шухала байhанаа харуулба. Жэшээнь, Оронгодо болоhон интеллигенциин суглаанда хабаадагшад хүүгэдэй хүгжэмэй hургуули нээхэ, 10 үрхэтэ айл бүхэндэ агитаторнуудай хүдэлмэриие hайжаруулха, культурно-ниитын хэмжээнүүдые үргэнөөр бэелүүлхэ тухай өөрынгөө советдэ дурадхаа. Советэй гэшүүд тэрэниинень бэелүүлхын тула мүнөө үедэ тон эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байнхай.

Интеллигенциин иимэ советүүд бүхы томо томо тосхон hууринуудта байгуулагдаха юм.

Манай зорилго юуб гэхэдэ, тус советүүдэй үүсхэл hанаашалгые халуунаар дэмжэхэ, тэдээндэ бодото туhаламжа үзүүлхэ ёhотойбди. Тэрэшэлэн манай партком болон партийна организацинууд хадаа интеллигенциие соёл сурталайнь талаар хүмүүжүүлхэ, научна үзэл бодолтой болгохо, болбосорол культурынь хэмжээе дээшэлүүлхэ, гээгдэнги заншал гаргадаг заримуудай болбосорхо хэрэгтэнь туhалха байна. Иимэ зорилготойгоор манай партком болон тэрээнэй соёл сурталай таhаг хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулгануудые хараалба. Тиихэдээ нэн түрүүн оюун ухаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые политическэ гэгээрэлэй кружогуудта болон семинарнуудта хабаадуулха, теоретическэ конференцинүүдые хододоо үнгэргэжэ байха, коммунис байгуулалтын хүдэлмэридэ олониитые улам эдэбхитэйгээр хабаадуулхын хойноhоо оролдохо болонобди. Мүн соёл сурталай хүдэлмэриин асуудалнуудые интеллигенциин суглаанууд дээрэ ходоодоо зүбшэн хэлсэжэ байхабди.

Гадна үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг алба хаагшадые ленинскэ хүтэлбэриин гуримуудые сахидаг байхаар хүмүүжүүлхэ тон шухала. Энээниие хараадаа абажа, hуралсалай ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлхэ арадай университет байгуулха болонхойбди. Тэндэ бүхы багшанарынь түлөөhэгүйгөөр хүдэлхэ.

Хүдөө нютагуудта соёл сурталай хүдэлмэриие hайжаруулга болон тэрээндэ хүдөөгэй интеллигенциин эдэбхитэйгээр хабаадалга хадаа хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ талаар абаhан социалис уялганuудаа дүүргэхэдэмнай нилээд ехэ туhа дүхэм болжо үгэхэ байна.

Д. ШИКУЛО,
Улаан-Удын үйлэдбэриин управлениин паркомой секретариин орлогшо.

Латыш уран зохёолшод амар мэндэ!

★ ★

Латвиин гургалд

1945 оной майн долооной үдэр дайсанай hабарта үлэhэн Совет Латвиин газарай hүүлшын метрнүүдые сүлөөлэн, урагшаа дабшажа ябаа бэлэйбди. Манай дивизиин зэргэдэ элдэб яhанай түлөөлэгшэд бии hэн: ородууд, украйнецууд, белорусууд, казахууд, татарнууд, грузинуудууд, латышууд, эстонецууд, буряад арадай түлөөлэгшэдшье... Гитлеровецүүд Тукумус шадар манайхинда шанга эсэргүүсэлтэ үзүүлбэ. Манай сэрэгшэд хэдэ дахин шанга добтолго хэhэн байна. Үдэшэ орой болоходо, дайсад гэдэргээ сухарнба. Аали номгон байдал тогтожо, бидэнэр сухарижа ябаhан дайсадаа дахан hүнөөхэ даабари абаад, урагшаа дабшабабди. Би тинхэдэ тагнуулай ротодо байгааб. Ахалагша лейтенант Гафизовай хүтэлбэри доро али бүхы зүг шэг барин дайсадаа бэдэрнэбдн. Ушарhан лэ латыш таряашан бүхэнhөө немецүүдэй хаана хорожо байhан тухай асуунабди.

—Мүнөө немец сэрэгшэд гуринха шонодол адли болонхой. Хүнэй урдаhаа харахаа айна,— гэжэ дайсад тухаймнай Дундага город шадар уулзаhан саб сагаан үhэтэй наhажаал таряашан хөөрэжэ байгаа бэлэй.

Майн найманай тэрэ үдэр дайсад буугаа хуряажа, бэеэ тушаагаа hэн.

Һүниин тэн багта буунуудай склад харууhалха даабари абаад, автомат гартаа баринхай, амгалан сагай номгон байдал аяшарангяар шагнажа байхада, ехэл гоё бэлэй даа. Үльгэр соо мэтэ гайхалтай hайхан hэн. Аали номгон энэ hүниин байдал адаглан хаража байхадаа, зүүн зүгhөө, Ленинград тээhээ, ягааран гаража байгаа үүрэй толо hайхашаанаб. Тэндэhээ, Ленинград шадарhаа, минии сэрэгшын зам эхилээ.

Үглөөнэй гурбан час багта, зүүн зүгэй алтаран байхада, ямаршьеб даа шубуухайн дуугаа татахые соносожорхибоб. Шэхээ hонор болгоод, анхарал-

тайгаар шагна... латыш орон нюта... буун болохо гу... гаа бшуу. Инга... дуулахые түрүү... hэм. Латыш гур... городой саад... эхилэн, бүхы д... най дүүрэhые, ... гайхамшагта ... магтан байна ... лэйб. Тэрэл лат... дууе зүрхэндөө ... ябадагби, ябаха... Манай Улаан-... тыш арадай поэ... зохёолшод ера... Эхэ оронние сү... хабаадажа, шуhа... бүүдэй нютаг—Б... нарата дайдаар ... байна. Тинхэдэ ... халуун дурантай ... тэй hайса ушар... этигэнэб. Яахада... тэ дайнай фронт... рэhэн хани нүхэ...

ДАНРИ Х...
урал...

Манай Яруунааршье ябыт...

Аяар холын Балтиин далайн эрьеhээ аха дүү латыш арадай бэлигтэй бэлигтэй уран зохёолшод манай Буряад орон ерэжэ, түрэл литературынгаа үдэрнүүдые үнгэргэхэнь гэжэ дуулахадаа, үнэн зүрхэнhөө баясабаб. СССР-эй арадуудай эбтэй бүлэ соо хамтаран, зол жаргалаа олоhон манай бишыханууд шье hаа, ажалша зоримгой арадуудай хани нүхэсэлэй батажажа, бэхижэжэ байhанай гэршэ энэ болоно ха юм. Латыш арад хадаа загаhаша гэжэ суурхадагынь манда мэдээжэ, тинхэдэ манай буряад зон малша гэжэ суурхадаг гээшэ бэзэ. Хэды ондо ондоо мэргэжэл хүдэлмэри эрхилдэгшье hаа, латыш болон буряад арадууднай нэгэл хэрэгэй түлөө унаhан малгайнгаа абангүй эрмэлзэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Энэ хадаа манай орон дотор коммунизм барилга болоно. Манай айлшад республи... тай, тобшолбол, мал ажахытай тани... hананаб. Тинхэдээ манай арадай ... hайда үшөө дахин этигэхэ бэзэ. Энэ ... болоо hаа, манайшье Яруунын ажах... холтой дүй дүршэл, түйлалтанууд ... мэhээл хүндэтэ айлшадаа манай Яру... ошохыень, малша буряад зоной ... байhые хараад ошохыень уриха ба...

Манай республика соогуур баярта... гэжэ юрөөл хэлэхэ байнаб.

Э. Жанчипов, «Улаан Туя... шахан таргалуулха совхоз...

Совет засагай түлө... тэмсэлэй хуудаhануудh...

Хориин аймагта Совет засаг тогтоолсоhон, мүнөө пенсионер Цырен Эрдынеевич Эрдынеевтэ 1919—1927 онуудта хүдөөдэ болодог тэмсэл тухай бэшэхыень гуйжа манай редакци хандаа hэн.

Мүнөө нүхэр Эрдынеевэй хөөрөөнhөө хэдэн бүлэг уншагшадай анхаралда табинабди.

1918 оной январь. Залуухан Совет республикада империалистнуудай добтолжо эхилhэн хатуу шэрүүн саг hэн. Зүүн зүгhөө Манжуурай тусхай отрядые толгойлон, атаман Семенов аашалжа байба. Байгал шадарай дайда дээгүүр аадарай хара үүлэд сугларжа, ажалша, малша хүн зоной хүлhэ шуhан адхаржа эхилээ бэлэй.

Сагаантанай гарта ороhон Хориин аймаг ноёд, баяд, ламанарай засаг доро байhан юм. Аймаг дотор Земскэ управа гэжэ тогтоогдоод, Хориин Степной думын хуушан тайшаа Эрдэни Вамбацыренов, тэрэнэй туhамаршан ноёд Жигжит Галсанов, Иван Татауров, национал-демократууд Цыден-Еши Дашинылов (Гочитский), Дулзен Цыдыпов, мүн бусадшье управын захиргаанда hуужа, хүн зоной хүзүүн дээгүүр таршалжа захалаа hэн. Энэ управа Шэтэдэ эмхидхэгдэhэн буряад зоной зургаанда мэдэлтэй байгаа, тэрэниие националист Даши Сампилон толгойлhон юм.

Энэ Земскэ управын ажал ябуулгань буряад яhатаниие ород революционно арадhаа таhалжа, буряадай ниитын хүгжэлтые буржуазна замаар ябуулха hэдэлгэтэй байhан. Арад зондо хэдэн дабхар налог ашагдажа, баяд, ноёд бүришье баяжажа эхилhэн.

Буряад националистнууд атаман Семеновой сэрэгтэ буряадуудые татаха түхеэрэлгэ хэжэ байгаа hэн. Эгээн тиимэhээ үгытэй зоной дунда зэбүүрхэл, уур сухал түрэжэ, баян ангиин урдаhаа хэгдэhэн тэмсэлыень бүри түргэдүүлээ.

Үшөө тинхэдэ. 1919 оной хабар, Хориин аймагта 3 түбиин хаан гээшэб гэдэг хүн бии болобо. Энэ хэн бэ гэхэдэ, хорин жэл бүтээлдэ hууhан Худанай лама гэлсүүлдэг Сандан Цыденов өөрыгөө «Яман-дагын» хубилгаан гэжэ нэрлээд, тусхай Буряад гүрэн байгуулхые уряалба. Энэ бурхан хубилгаата гүрэн хэнэйшье мэдэлдэ байха ёhoгүй, гансал «Яман-дагада» hүгэдэжэ байха зэргэтэй, буряадууд атаман Семеновой сэрэгтэшье татагдахагүй гэhэн зар үгэ Цыденов тараажа, өөрынгөө хүнүүдые «шэнэ гүрэнэй» министрнүүд болгоо hэн.

Энэ номнолдонь олон мухар hүзэгтэн этигэжэ, арад зоной дунда элдэбын зэрэб тараагаа бэлэй. Хэды тиибэшье, хүн зоной ехэнхинь энэ «номнолдо» орожо үгөөгүй hэн.

Буряад хүбүүдые атаман Семеновой сэрэгэй албанда татажа эхилээд, аймаг бүхэнhөө 10 хүн Дагуурай прапорщигуудай hургуулида hураха баатай болоhон. Теэд сэрэгтэ абтаhан буряадууд юрын ажалша зон байhан туладаа, тэндэ үни байжа үгэдэггүй, тэрьедэшэдэг hэн.

1919 оной зун Хоридо Степан Алексеевич Носыревой ударидалгаар нюуса революционно комитет байгуулагдаба. Энэ комитет ажалша арад зониие арюун тэмсэлдэ элсүүлжэ эхилээ бэлэй.

Эгээл тэрэ үеэр баруун тээ Колчагай сэрэгүүд бута сохюулжа, Улаан Арми урагшатайгаар Сибирь тээшэ дабшаhан юм. Хаанашье партизан отрядууд эмхидхэгдэжэ, семёновтондо гэнтэ добтолдог байба. Арадай уур сухал, зэбүүрхэл үдэрhөө үдэртэ улам шангадажа, сагаантанай сэрэгүүдэй Байгал шадар аhасалдахань гайтай болоо hэн.

Манай ревком арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилбэ. Хэды хүшэр хүндэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарбашье, хүнүүднай урма зоригоо хухарангүй, үдэр hүниие мэдэнгүй хүдөө нютагуудаар ябадаг hэн. Одоошье хэhэн ажалаймнай үрэ дүн hүүлэй hүүлдэ харагдаа. 1920 оной эхеэр баяшуулай тулгуури — управашье унажа, сэрэгэй-революционно комитет Хоридо тогтоогдоо бэлэй. Мүн нютаг бүхэндэ хошуунай, сомоной ревкомууд байгуулагдаад, би өөрөө Таба нарhанай сомоной ревкомой гэшүүн болоо hэм. Игэжэ хориинхид шэнэ засагта ороhон юм.

Баруун Забайкалиин бүhалгаалан бодоhон ажалша арадай түлөөлэгшэдэй съезд 1920 оной январиин 25—30-да Бэшүүртэ боложо, сагаантан болон хархис муухай интервентнүүдтэй хайра гамгүй тэмсэхэ гэhэн дайшалхы тогтоол гаргаа hэн. Манай Хориhоо энэ съездын делегат Жигжит Доржиев Байгалай үмэнэхи Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй гэшүүнээр hунгагдаа hэн. Мүн тэрэ оной февралиин 20-до Хориин түлөөлэгшэдэй съезд дээрэ нютагай революционно засагай органууд байгуулагдаа. Түбхын түрүүндэ фронт ба улаан партизанuудта туhалха гол зорилго табигдаа бэлэй.

1920 оной февралиин hүүл багаар Улаан Армида бута сохюулhан генерал Каппелиин сэрэгэй үлэгдэлнүүд Шэтын трактаар яаралтай сухарижа эхилбэ. Тэдэнэр харгы замдаа юушье гамнадаггүй, hуурин тосхонуудые галдадаг, зэмэгүй хүнүүдые аладаг хюдадаг байгаа. Манай партизан отрядууд хүсэ шадалаар үшөө багахануудшье hаа, таарамжатай хабшуу газарнуудта тэдэндэ гэнтын добтолгонуудые хэжэ мэгдэхээдэг hэн. Карбаиновка, Хара-Шэбэр hууринуудай хажуугаар ехэ буудалдаанууд болоо бэлэй. Зэбсэг hайнтай сэрэгшэдээр олон байhандаа каппелиинхид арай шамай гэжэ Шэтэ хүрөөд, семеновтонтой ниилэhэн юм. Партизануудай добтолгонууд тэдээндэ айхабтар ехэ haал, хороолто ушаруулаа. Хаанашье ябахадань, арад зон сагаантаниие зэбүүрхэн угтана, шадахал газартаа тэдэнэй урдаhаа эсэргүүсэнэ, тэмсэнэ гэжэ каппелиинхид ойлгоо hэн.

Тиихэ үедэ Шэтэ хото дайсадай ёhото уурхай болоод байгаа. Тэрэниие «Шэтын тагладаhан» гэжэ хэлсэдэг hэн. Баруун тээhээ сухариhан генерал Каппель, эндэ эшээлhэн атаман Семенов, японецууд Улаан Армиин урдаhаа эсэргүүсэхээр түхеэрээ hэн.

1920 оной апрельдэ баруун тээhээ Улаан Арми ерэжэ, арад зон тэрэниие маша ехэ баяраар угтаа бэлэй. Шэтэдэ уурхайлhан дайсадые бута сохихын тула 5-дахи Улаан Армиин 2-дохи дивизи Хориин трактаар зүүлжээ зорибо. Аймагай сэрэгэй-революционно комитет Онохойhоо эхилээд, Яаблан шэлэ хүрэтэр Улаан Армиие унаа морёор хангаха шиидхэбэри гаргаhан юм. Сэрэгэй комендатура нютаг бүхэнhөө үдэрэй 50 унаа эмхидхэхэ ёhото...

Би өөрөө Хүлэ... рада тэрэ үеэр ... Унаануудые оло... хэрэгтэм (сомон... дай эдэбхитэд ех... баяшуултай ш... ябуулжа эхилээ ... шуул мэхэтэй, ... ло ой тайгада ... буу шуу бари... ябаад, унаа мор... ерэдэг hэн. Хэд... Арадай революц... тон түргэнөөр зү... жа, Яруунаар т... дүтэлбэ. Мүн т... партизан отряд... Беклемишево ш... дабаан багта) ... лон японтоной ... Арадай революц... 13-дахи дивизи... Үни удаан саг с... болоо hэн. Ман... рэгшэд, партизан... даанда шэн зо... гээлтэ хоролтотой... саниие бута сох... шэ намнаба. Му... Хэжэнгэ, Загара... хүн зоной дунда ... Сагсын буудалд... домог хөөрэлдө...

Энэнэй урда ... яhатан сэрэгэй ... ладагтүй бай... аймагай сэрэгэй-... комитедэй дура... залуушуул рево... миин зэргэдэ ... Гансахан Таба ... монhоо 20 хүн с... Арадай революц... 2-дохи дивизин... полкын бүрид... Яаблан шэлын ... хабаадалсаа hэ... 3-дахи кавалери... той хамтарhан ... командирынь Д... лович Убугунов ... жэ ажалша арад... гөө хүбүүдые ... жаргалай түлөө... эльгээжэ, Семе... Японой хара му... Зүүн-Сибириие ... рэгтэ туhалалса... дүүдэй засаг Б... хи дайдада ман... ша зон өөрынгөө... шиидхэхэ агууех... лоо hэн.

Ц...

Бэлэдхэл түгэлдэр угтаб...

Хүсэ шадал hайнтайгаар ондо ороhон хонидой нооhон хөөрэжэ, хайшалагдаха сагынь ерэбэ. Берьёогой совхозой 1-дэхи фермын хони хайшалагшадай агрегадай бригадир Иван Гуржапов, нооhо илгагша Борис Доржиев гэгшэд механическа пресс тодхоо, 28 электромашина таарууджа табяа, нооhо класс классаарнь илгаха 10 хаамат хээ, хони хайшалха сарайгаа заhаа, хони хааха хашаа баряа.

Тиигэжэ энэ агрегат ахалагша хонишон Д. Аюшеевэй отарын эрье хонидой нооhо майн 31-дэ хайшалжа эхилбэ. Энэ отарын 1057 эрьенүүд ноохоёо хайшалуулагдаhанайнгаа hүүлээр гүрэндэ тушаагдаха байна. Тэдэ эрьенүүдэй нооhо хайшалhанайнгаа удаа агрегат Николай Тогочеевэй, Вла-

димир Тогоч...нуудай хонидо... шалха юм. Иг... регат Зэдынгэ... дотор хайшала... hаа түрүүлэн э...

Оренбургын ... хайшалалгын ... тар Байсало... жэлэй чемпион... хэр хүдэлмэрэ... эхилхээр бэлэ...

А...

Арьбантада дуратай hаа...

Юун тухай хөөрэлдөөн болоод, нитэрээ энеэлдээ хаб гэжэ бодоод, хүхюутэй, дорьбоотой hууhан хүнүүдэй хажууда ошоходо:

— Бишье hая наашын арьбан амтархажа эдиhэнээ hананагүйб. Адуу үүсэлхэ hанаан байгаад, юрэдөөшье арга олдодоггүй, тудалдадаггүй агшал даа,—гэбэ нэгэниинь.

—Үгы теэд адуугаа бараhан хойноо юун арьбантые эдихэм гэжэ hанажа hуугаабши. Мүнөө колхознай таби хүрэхэгүй гүүтэй, унаха морёор, эдихэ адаhаар хомор байна бэшэ аалди?

Иимэ нэгэ хөөрэлдөөн энэ хабар Зэдын үйлэдбэриин управлениин «40 лет Октября» колхозой айлнуудай нэгэндэ болоhон юм. Адуун пүрэгөө олошоруулха тухай суглаа, зүблөөнүүд дээрэньшье хүнүүд асуудал табяад туршадаг болоhон ха. Илангаяа партиин обком, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй адуу үсхэбэрилгые хүгжөөхэ тухай заабариин гарахалаар, энэ колхоздо адуу моридойнгоо тоо толгой олошоруулха асуудалда онсо анхарал хандуулдаг болоо. hая Зэдын голой дээдэ-талын Мэлэ-Борто, Сагаан-Моринной долоон колхозой адуушадай суглаан болжо, ямар хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, урдаа ямар зорилгонуудые табижа байhан тухайдаа, өөрынгөө hанажа бодожо ябаhан юумэнүүд тухай энэ колхозой адуушан нүхэр Янжимаев суглааршадта хөөрэжэ үгэбэ.

— Адуугаа олон болгохо гэбэл, нэн түрүүндэ гүүнүүдэйнгээ тооё олошоруулха, тарганалжа тоонhого-эргоод үүсэлжэрхидэгэ, болюулха ёhотойбди. Тиигээд байхада, адуун олошорон, үдэнгүй яахаб. Манай урдаа табиhан зорилгонууд ехэ: ойрын табан жэл соо адуунайнгаа тоо толгойе хоёр-гурба дахин, арбан жэл соо таба-зургаа дахин олошоруулхабди,—гэжэ суглаанда хабаадагшадые найдуулба.

Нээрээшье «40 лет Октября» колхозой правлени болон партийна организаци hүүлэй үедэ адуу үсхэбэрилгэдэ онсо анхарал табижа, зохихо хүдэлмэри ябуулжа эхилэнхэй.

— Мүнөө хамта хоёр зуугаад адуутай байгаа hаа, арбан жэлэй туршада, наада захыень хэлэбэл, мянган адуутай болохобди,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бандеев найдамтайгаар хэлэнэ.—Харин мүнөө 48 гүүтэй байбал, тиихэдэ гурба-дүрбэн зуугаад гүүтэй болоод байхабди. Жэл бүри мянгаад центнерhээ дээшэ адуунай мяха гүрэндөө худалдадаг, өөhэдтөө үүсэлдэг болохо ха юмбибди. Арбан жэлнай юун ехэ саг, олон жэл ха hэм даа. Мэлэ-Бортын зон хэзээдэшье урдань иимэ олон адуу бариагүй юм. Мүнөө сагтал иимэ ехэ зорилго урдаа табиха, ямар нэгэн малайнгаа тоо толгойе таба-зургаа дахин олошоруулха зорилго табигдана гээшэ ааб даа.

Тиигээд ямар хэмжээ ябуулганууд хараалагдаад, адуу үсхэбэрилгэ гушаа ямар хүдэлмэри хэгдэжэ байhан тухай Ринчин Лобанович хөөрэбэ. Нэн түрүүндэ дүй дүршэл ехэтэй, оролдосотой, шударгыгаар хүдэлдэг хүнүүд адуушад болгогдон табигдаа. Мүнөө колхоздо бии байhан 18 гүүн гурбан газар таhалагдажа, тус тустаа азаргатай ябадаг болохо. Урдань адуунууд наhа наhаараашье, эрэ эмээрээшье илгагдахагүй, зоотехническэhээ байха, мнил жорыншье тоо бүридхэл хэгдэхээ болиноhон тооной байдаг байгаа. Харин мүнөө энэ ябадал огтолон болюулагдажа, тоо бүридхэл нарниаар хэгдэдэг, адуун hүрэг зоотехническэ заабариин ёhoор бүридхэгдэдэг болохонь. Тиихэдээ унагалха гүүнүүдэй адуун hүрэг соо эрэ даагад, шүдэлэнгүүд, хүдэлмэриин морид ябуулагдахаяа болихо. Урдань эрэ дааган, шүдэлэнгүүд хонноод-гурбаад гүү haлгаагаад ябаха, азарганuудта таhар удар хазуулха ушарнууд үзэгдэдэг hэн. Тиихэдэ үүлтэр hайжаруулгын талаар ехэ дутагдал гарадаг байгаа. Энэ ушар болюулагдажа, түрэл шуhа ниилүүлхэгүйн тула азарганuудаа ондоо колхозуудтай андалдажа байха гэжэ хэлсээ.

Унага олоор абаха, адуугаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хаража, зунай ногоондо hайса таргалуулжа байхаар урмашуулхын тула адуушадта ажалай түлөөhэ үгэхэ шэнэ гурим хараалагдажа байна. Тэрэ гуримай ёhoор, хэды унага түлжүүлhээрээ, адуугаа ямараар таргалуулhаараа ажалай түлөөhэ абаха болоно.

— Юрэдөө, hайрхаадшье яахаб, адуушадай ажаллаха хамаг бүхы арга боломжо бии болгохобди. Адуу үсхэбэрилгээ хүгжөөхэ гээшэ гансашье адуушадай шиидхэхэ хэрэг бэшэ, бүхы колхозникуудай, хүдөөгэй бүхы ажалшадай оролдохо хэрэг гээшэ ааб даа,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Бандеев хэлээд, саашань иигэжэ нэмэнэ: Арьбантада дуратай hаа, хэн янгүй оролдохол болонобди. Иимэ зорилго табигдаад байна.

Д. Цыренжапов.

Барилгын шанар муу

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи бригадада 150 толгой үхэрэй байра баригдажа дүүргэгдээ. Энээниие Сэлэнгын барилгын конторын дарханууд (бригадир А. Серых) бариhан юм. Теэд энэнь шанар муутайгаар баригдашоо. Жэшээнь, столбонуудые зооходоо үзүүрыень галдаагүй, дабирхайдаагүй. Энээн дээрэhээ тэдэнь түргөөр үмхирхэ болоно.

Мүн эндэ тус конторын дарханuудай бригада (бригадир нүхэр Бадмаев) 1000 эхэ хонинной байра барижа эхилhээр хоёр hара үлүүтэй болжо байна. Барилгынь шанар баhал муу. Зарим столбонуудынь хазагайгаар зоогдоhон, наазань 5 см. байха ёhотой аал, оройдоо 3-4 сантиметрээр хэгдэнэ.

Сэлэнгын барилгын конторын начальник нүхэр Кайгородов энээниие мэдэжэ байбашье, барилгын шанарые hайжаруулха талаар юушье хэнэгүй шахуу. Мүн колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Хайдановай ямаршье хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

С. Биликтуев,
хүдөө бэшэгшэ.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной июнийн 5.

„Совет наран хамтымнай зам гиигүүлнэ...“

Ян Судрабкалн, Латвиин Арадай поэт

ЛАТЫШ НҮХЭДНАЙ АЯЛГАНА:

Юлий ВАНАГ

Ленин тухай дуун

Ажалай, дайнай баатаршалга тээшэ
Ашата Ленин манаа хүтэлөө.
Амисхаал бүхэнииньмүнхөөр хэзээшье
Агуу барилгын дуугаар зэдэлээ.

Арад түмэнэй һүрөөтэ хүсые
Арьяатан дайсад дээрэ буулгуулна,
Альган соохоо мүндэлһэн таряае
Алтан дэлхэй дүүрэн ургуулна.

Зүрхэндэмнай шэдитэ жэгүүр табяад,
Замбуулин өөдэ мании ниидхүүлнэ,
Үглөөнэй наран шэнгеэр туяатаад,
Үхибүүдыемнай һургуулидань зүдхүүлнэ.

Гал һандарал соохоо городууднай ургаа,
Гол мүрэнүүднай хүүргэнүүдээ матаа.
Элдин газараарнай таряалан бургаа,—
Ингэжэ ленинэцүүд Ленинээ магтаа!

Ц. Галсанов оршуулба.

Цецилия ДИНЕРЕ

Час

Бага наһанаймүдэрнүүд
Барагдажал байгша һэн
баригдангүй,
Сагай үнгэрһые харуулха
Часшье гэртэмнай байгаагүй.
Сан түмэрэй дарханай
Үнгэрхэ бүри үүдээрнай
Үдэшын зургаа болоо гээд,
Үхибүүд бидэ мэдэгшэ һэмди.
Эрээн халааһатай тохоног дороо
Эдихэ хилээмэ һугабшаланхай
Үрөөһэн нюдэтэй хүн
Үдэшын зургаае алдадаггүй
Үдэр болгон үнгэрэгшэ һэн.
— Эжы, эжы, зургаа болоо,
Эрэмдэг хүн ошоо.
Гарагайл долооной үдэр
Гартаа хилээмэш баряагүй
Орой, орой, орой
Одон тухай дуугаа дууланхай
Гансахан нэгэ нюдөө
Галаар, баяраар сахилуулан,
Газар дээрэ тогтон, ядан,
Гарагша һэн даа хажуугаарнай.
Набтархан сонхотой гэртэнь
Нарьяа олон багадынь
Шортоол эсэгэеэ хүлеэгшэ һэн,
Шортоол хилээмэ хүлеэгшэ һэн.
Мүнөөш талмай зэнхынэ.
Мүн зургааш хүрөөд ерэнэ.
Хүндэ хүлэй гэшхэлхэ
Хүрэһөөр һэргылнэ шэхым.
Бусад хүнүүд лэ үнгэрнэ,
Бусад нюурнууд лэ үзэгдэнэ.
Барагар хүниие һанаад,
Бад-бад зүрхэм яншана.
Эрэмдэг нюдэтэй амиды часай
Энээгүүр һүүлшынхеэ үнгэрһы
Хэн хайрлан мэдэхэб?
Хэн хайхаран хэлэхэб?
Саг ябажал, ябажал байтаа,
Али тогтошоо гү...
Барагар хүн энээгүүр үнгэрөө,
Батым наһа абаашан үнгэрөө.

Цецилия ДИНЕРЕ

Шэнэ гэр

Гэр үшөө эзэгүй,
Хүнды хүнхи.
Һаяхан түрэһэн
Хүүгэд шэнги
Һажан нойрсоно аниргүй.
Жаргалш тухай,
Зоболонш тухай,
Үхэлш тухай
Үшөө юуш мэдэнэгүй.
Тухэреэхэн наранай толон
Түрүүлэн гэртэ ороно.
Сонхо дээрэ сосгогоноод,
Солбохоноор доошоо һүрөөд,
Тала дээрэ утаһаар
Шарахан ковер нэхэнэ.
Хабарай илдам һалхин
Харан баясан гайхана:
Нёдондонойнай хуудам
яашоод
Ногоон гэр бодошооб?
Һайхан гэр эльбэхээ
Ханиран шамтай үлэхэб.
Булсагархан үхибүүдэйш
үһэ
Буржылган нооложо
наадахаб.
Үхибүүдэй абяанһаа мэнэ
Үндэр гэр һэрихэ.
Ягаахан һудаһанайнь
сохилһондол,
Ябта хэрэлсынь намхалзаха.
Хүн гэртэ ороод,
Хүхэ огторгойн сонхо
нээпэндэл,
Хүнды сээжээрээ амилха.
Шэбшэһэн үдэшэнь ерэжэ,
Шэнэ гэр толлохо.
Үхибүүнэй түрэһэн шэнги
Үндэр гэрнүүд бии болодог,
Амар һуухын түлөө,
Амгалан жаргахын түлөө
Ажалша гарай абьяаһаа
Ажахын үрэ мүндэлдэг.
Гэр үшөө эзэгүй,
Хүнды хүнхи.
Һаяхан түрэһэн
Хүүгэд шэнги
Һажан нойрсоно аниргүй.

Ц. Дондокова
оршуулба.

Лия БРИДАКА

Поэтесса, прозаик Лия Бридака 1933 ондо загаһашанай бүлэ соо түрөө бэлэй. Латвиин гүрэнэй университет 1956 ондо дүүргээд багшалһан юм. 1958 онһоо хойшо Ригын телевидениин студида ахалагша редактораар ажаллана.

Түрүүшынь шүлэг 1952 ондо «Паодмью яунатые» гэжэ газетэдэ толилогдоо һэн. Харин түрүүшынь ном 1962 ондо «Ажабайдал намда миһэрэлээ түхөөнэ» гэһэн нэрэтэйгээр хэблэгдэн гараа юм. Тэрээн соогоо поэтесса Эхэ ороноо, Совет засагаа магтан дуулана. 1957 ондо «Намарай клен» гэжэ Лия Бридакын рассказ «Циня» газетын конкурсдо табигдаад, шагналда хүртөө һэн. Һүүлэй үедэ тэрэ «Шубууд дали дээрээ ниидэдэг» гэжэ повесть хэблүүлээ.

Түрэл Латвидаа

Хүйтэн жабар, ангама халуун сөөш ябахадаа,
Хабатай наранай элшэһээ һарганш ябахадаа,
Харажал һуудагби би хуһа, нарһадай
Хара газартаа, хүрьһэндөө няалдахые...
Тиихэдэ заримдаа һанаата болоноб.
Тэдэ мододой хүрьһэжэхые гоёшооноб.
Тэдээндэл адляар түрэл хизаартаа би
Тэнхэн хүрьһэжэхэ арга шадалаа бэдэрнэб.
Түрэл хизаартаа эльгэ зүрхөө
Хэтэ мүнхэдөө бэлэглэжэрхёод, юрэдөө,
Дуратайлби гэнэб, Эхэ orom, шамдаа!
Дунгинама машинануудталшни адляар ажаллан,
Дуратайлби гэнэб дуугаа барин шамдаа.
Далбан заяашаһан улаан тугтаал адляар
Дандаа илажа ябадаг хүсэндөө этигэн,
Дуратайлби гэнэб, шамдаа түрэл нангин Латвим,
Дуулан ябахадам шамайгаа һайхан даа.

С. Ангабаев оршуулба.

Ой мододто харюу

Тэбхысэ бодоһон гурбан дабхар хэрэм дээр
Тэрэ хүнтэйгөө зогсоном. Ула доромнай
Уйтан гэшхүүр—унашуужамды гэхээр.
Уйтаншье һаань—инишэ зүдхөөл дурамнан.
Хаpалшн, аяар доро, хуһад сайлдана,
Хадые тойрон гарахаа мүрэн хүсэлнэ...
Һалхин эндэ үһыемнай бусайдуулна,
Һалхин бодолнууд ураг тархиемнай эзэлнэ.
Ула доромнай гэшхүүр найгаһан шэнгил...
Урагшаа, хойшоо, алиш тээшээ хараа һаа,
Ой тужануудай үдхэн ногоон шэрэнгил,
Оёор захагүйл... Алдууршанал харааһаа...
Зайсанабди—урда урдаһаа харахаяа:
Зайлгамтаргүй ошод нюдэндэмнай ялас гээд,
Һорьмоһодыемнай дүргэжэрхинэ хаяа
Гэжэ һэргылнэбди, гэнтэ адляар мэдээд,
Номгоршогүй шатама галай хойто үдэр
Ногоон набшата ой модонһоо юун үлэгшэб?
Үнэһэн тоброг болошодог лэ ой үтэр —
Үйлэ хэдэг юм түймэр гэжэл мэдэгшэб...
Түрэл дайдымни ой модод, танайнгаа золые
Түймэрөөр шатаажа хаяхагүйлди, бү айгты.
Халуун зүрхэнэй дошхон ошото галые
Хазаарлаха хүсэн байхал. найдагты.

Николай Дамдинов оршуулба.

Амар мэндэ, буряад нүхэд!

...а газетын» брига-
...бряад орон ошохо
...а һэн. Тэрэ гэһэн
...дүрбэ шахуу жэл
...нгэрһэн үе соо хэ-
...дэрэгүүд хэгдээб,
...ажалтанууд туй-
...Хоёр Германи, хоёр
... уншахадаа, тэн-
...ан — нэгэ тала-
...ысуулма амжалта-
...һаа — зэбүүрхэ-
...тухай дуулахадаа,
... арадтаяа хамта
... арадтаяа хамта
...иихын хажуугаар
... заатагүй холын
...аргдадаг юм. Жар-
... Тельманэй нэрэм-
...нид ажана һайн
...оун зандаа гү?
...гүй шэбшэдэгби.
...льманэйхид аяар
... түхэриг олзотой
...лэй. Сэнхир хүхэ
...нояриин бордоһо-
...р тооһорон, нэгэ
... хүриլжэ байха-
...хони адуулжа яба-
... Амагалоноватай
... Тэрэ өөрынгөө
... тухай ямар ха-
...хөөрөө гээшэ һэм
...артахагүйб. Сэлэн-
...гэ хүрэтэр аяар
... Харин Берлин,
...үрнишье холо гэжэ
...е хадаа, колхозой
... дээрээ, гүн ухаа-
...нто немец комму-
...й уулзахадаа, бү-
...алхэй дээрэ боло-
...эгүүдһээ холо бэ-
...ээйбди.

...й хуушанай бай-
...ыыe тэндэл хоёр
... һэмби. Үгытэй,
...д бүттыһэн нюр-
... лама бөөнэрөө,
... болгон намна-
...айдалаа зохёоһо-
...тэй алхам бүри-
...хэалтай уран ли-

тература, искусстватайнь сэдьхэлээ ханан танилсаа бэлэйб.

СССР-эй арадуудай эбтэй бүлэ соо хамтарһан манай арадууд бэе бэедээ гар гараа һарбайлсан, хани нүхэсэл, талархалаа элирхэйлжэ, шэнэ хүсэтэйгөөр, шэн зоригтойгоор долоон жэлэйнгээ дорюун замаар алхална, жаргалта һайхан ерээдүй—коммунизм байгуулалсана бшуу.

Энэ үнгэрһэн саг соо шэнэ, бүри гайхамшагта амжалтануудые Буряад ороной ажалшадай туйлаад байһаниинь дамжаггүй. Бидэ холыньшье һаа, дүтын Буряад тухай баясхаланта мэдээ абажа байдагбди, тиихэдээ сэдьхэл зүрхэмнай доһолдог.

Түрэл Ригээрээ ябаха дуратай хүм. Үндэр ханада—Эб найрамдал, Ажал, Эрхэ сүлөө, Адли тэгшэ эрхэ, Аха дүүгэй барисаан, Зол жаргал — гэһэн мантан томо үзэгүүд нюдэндэм торсолдоно. Даугавын эрьедэ хүрэхэдэм, зүүн бэедэнь: «Балтиин далай — эб найрамдалай далай» гэһэн уряал элеэр уншагдана. Энэ бүгэдые харахадаа, ганса манай эндэшье бэшэ, баһа аяар холын Сэлэнгын, Витимэй эрьенүүдтэ, алдарта Байгалай эрьедэ буряад арад эб найрамдалай түлөө ажаллана, гэрнүүдые барина, номудые бэшэнэ гэжэ һанахадаа, досоом гэрэлтэй болошоно.

Эдэ дүрбэн жэл соо Латви баһал гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Уран зохёолшоднайшье миин байгаагүй. Вилис Лацис шэнэ роман, рассказуудые бэшэнэ, харин ахамад манай уран зохёолшо Андрей Упит 86 наһатайшье һаа, залуу эршээр ажаллаһаар. Жан Грива бэлигэйнгээ һалбаралгын хаһада ябана. Эхэ орон тухайгаа хонгёо дуунуудаа Валдис Лукс, Мирдза Кемпе, Андрей Балодис гэгшэд хангюурдана. Прозаигууд Визбулис Берце, Миервалдис Бирзе гэгшэд томонууд романуудые түгэсхэжэ байна. Залуу бэлигтэйшүүлэймнай дундаһаа Бруно Саулитис, Ария Элксне, Имант Зиедонис, Андрис Веян гэгшэдэй нэрэнүүд суурханхай... Зигмунд Скуинь гэгшын «Колумбын ашанар» гэжэ роман олон хэлэнүүд дээрэ оршуулагдаа. Тэрэ мүнөө «Форнарина» гэжэ шэнэ роман бэшэжэ байнхай. Арвид Гиргулис һаяхана баһа шэнэ роман түгэсхөө. Мэдээжэ прозаик Ян Грант «Һалхита арал дээрэ наран мандана» гэжэ новеллэнүүдэй ном хэблүүлээ. Поэт, драматург, прозаик Юлий Ванаг амжалтатайгаар худэлжэ байһаар. Ород хэлэн дээрэ Анатол Имерман шүлэгүүдэйнгээ ном гаргаа.

Манай уг зорилго нэгэн. Маниие шэнэ амжалтада Москва, Коммунис парти зоригжуулан хүтэлнэ. Ород арадтай хэтэ мүнхэдөө таһаршагүй бүхэ хани нүхэдбди. Ород лэ хэлэн дээрэ Улаан-Үдэ хотодо латыш болон буряад уран зохёолшод амжалта, баяр, алдуу дутуунууд, хүсэл эрмэлзэл, ерээдүйнгөө түсэбүүд тухай хөөрэлдэхэ ха юм. Манай уран зохёолшодой Москвада, Пермьдэ, Свердловскдо, Улаан-Үдэдэ айлшалжа байһан ушар бидэниие сэгнэдэг, хүндэлдэг байһанай гэршэ мүн. Айлшалаад ерэхэдээ манай нүхэд хараһан үзэһэн тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ бэзэ. Би ехэл ханалгатайгаар, анхаралтайгаар шагнахаб. Юундэб гэхэдэ, Буряад ороной хада уланууд, хабтагай уужам тала нютагууд, тосхон, городуудынь, һайн сэдьхэлтэй, зоримгой арадынь минии сэдьхэлдэ мартагдашагүйгөөр шэнгэн оронхой.

1959 оной һүүл багта Москвада болоһон буряад литература, искусствын декада тухай, Буряад ороной ород оронтой һайн дураараа ниилэһээр 300 жэлэй домогто ойн тэмдэглэгдэһэн тухай дуулажал, һонирхожол байгаабди. Буряад орондо ябахадаа, гайхамшагта бүжэгшэн Сахьяновае хаража обтооб. Буряад поэдүүдэй шүлэгэй ном Ригээ асараа һэм. Хяагта хотодо байхадаа, Совет гүрэнэй хилэ ошожо хараа бэлэйбди. Саананьшье аха дүүгэй хани барисаатай Монгол һайхан ороной тала дайда нэмжын хэбтээ. Хилэ дээрэ буряад зоноор зэргэлжэ байхадаа, би, латыш хүн, баһал бага һаһатанай түлөөлэгшэ, иимэ уужам газар дайдатайдаа, иимэ олон хани нүхэдтэйдөө омогорхон баясаһамни сэгнэшэгүй. Мүнөө Цыренжап Сампиловай зурагуудые харахадаа, нюдэндэм сэсэглэн һалбарһан тала бии боложо, уряалан даллан байхадал гэнэ. Амар мэндэ, халуун мэндэ танда, холымнайшье, дүтымнайшье нүхэд, буряад нүхэд!

Совет наран хамтымнай замые гиигүүлнэ!

Ян СУДРАБКАЛН,
Латвиин арадай поэт.

...МАНТ ЗИЕДОНИС

...саашаа,
...ерал!

...д, тонил саашаа!
...һаа уб улаан.
...һэ дүһал дүһалаар
...улааб.
...хада
...а бүтэжэ...
...
... фашизм крематори
баряа,
...ыень шатаахаяа.

...сотой намда,
... тахалда
...лдааш.
...тай хүйтэн
...эрдли,
..., дуула:
...сэгэй хууха
...уула!
...ш һаа, генерал,
...гүйш
...р шуһанай
...йе.
...дахэб:
...гүй нюлмасан
...йл.
...ууе
...ан нюлмасан.
...һоной
...р,
...рхи
...й ашаан,
...ын бетон
...эй.
...еш наада харан,
...до анеэбхилэнхэй
... бурхад.
...аа, генерал!

А. Бадаев
оршуулба.

Латыш литературын түүхэһээ

«Газар хэмжэгшэдэй үе саг» гэжэ эгээн түрүүшын латыш роман 1879 ондо хэблэгдэн гараа һэн. Тэрэнэй авторнууд аха дүүнэр Матис болон Рейнис Каудзит гэгшэнэр түс ном соогоо латыш хүдөө тосхоной хүн зоной хүшэр хүндэ эрхэ байдал зураглан харуулаа бэлэй. Энэ романиинь ородой агууехэ уран зохёолшо Н. Гоголиин сэхэ нүлөөн доро бэшэгдэнхэй гэжэ тэрэ үеын шүүмжэлэгшэд ехэ зүб тэмдэглэһэн байна.

1888 ондо поэт А. Пумпур латыш арадай эпическэ үльгэрнүүдэй аялга дахуулан, суута «Лачплесис» гэжэ эпос бэшээ һэн. Тэрээн соогоо арадайнгаа эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл харуулаа.

Хархис засагай дарлалтын урдаһаа тэмсэлдэ арадаа уряалһан түрүүшын революционно поэт Э. Вейденбаум (1867—92 он) гэдэг байгаа. Харин Ян Райнис (1865—1929 он.) бүхы хуби заяагаа хүдэлмэришэн ангитай холбоһон, ёһотой революционно поэт гэжэ тоологдодог. Тэрэнэй олон тоото шүлэгүүд үргэн арад зоной дунда таранхай, мүн пьесэнүүдынь мүнөө болотор гансашье Латвида бэшэ, бүхы Совет орон соомнай табигдажа байдаг.

Совет үедэ Латвида мэдээжэ уран зохёолшод Андрей Упит, Вилис Лацис, Ян Судрабкалн, Ж. Грива, Анна Саксе, А. Балодис болон бусадай зохёолнууд үргэн арад зонойнгоо үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнхэй.

Шэнэ түрүүлэгшэ

(РАССКАЗ)

Ян ГРАНТ

Уран зохёолшо Ян Грант «Һалхита олтирог дээгүүр наран мандаба» гэһэн шэнэ ном бэшээ юм.

Тэрээн соо ороһон хэдэн новеллэнүүдынь мүнөөнэй байдал харуулна.

«Шэнэ түрүүлэгшэ» гэһэн нэгэ новеллыень ород хэлэн дээрэһээ оршуулжа, уншагшадтаа дурадханабди.

Һалхита олтирог дээрэхи загаһа баридаг ажалтай колхоздо шэнэ түрүүлэгшын хүдэлжэ эхилһээр нэгэ жэл болобо. Тэрэ артелиин анха түрүүн эмхидхэгдэхэһээ хойшо ударидажа ябаһан хуушан түрүүлэгшэнь амаралтада гаранхай. Тэрэ хадаа ажахыгаа һайнаар хүтэлбэрилдэг, өөрөө бэрхэ хүн байгаашье һаа, ужаг болоһон хуушанай үбшэнтэй тула хододоо ажалһаа һамшадаг боложо, тэрэ шалтагаанаар лэ орондомни ондоо хүниие ологгы гэдэг болоһон байгаа.

Түрүүлэгшэ болгохоор шэлэжэ олоһон хүнүүдынь бултадаа арсадаг байба: нэгэ заримашуулынь эрдэм багатайбди, колхозые ударидажа шадахагүйбди гэһэн шалтаг урдаа баридаг, нүгөөдүүлынь харюусалгаһаа айдаг байгаа. Тэдэнэр зүб руунь сэхээ хэлэһэн байжа болоо. Тиибэшье таарамжатай хүниие олохо хэрэгтэй байгаа бшуу.

Тоосоото һунгуулиин сутлаанай болохо болзорой дүтэлхэдэ, артелиин парторг райком ошоо һэн. Райкомой нэгэдэхи секретарь загаһашадай байдалые һайн мэдэхэ байһан тула даа. парторгын хөөрөө шагнаһанайнгаа һүүлээр иигэжэ харюусаба.

— Колхозойнгоо ажал эрхилжэ, шэнэ техникээ ашаглажа һураашье һаа, колхозоо хүтэлбэрилжэ шадаха хүнүүдые хүмүүжүүлжэ шадаагүй гээшэт. Энэмнай муу л даа! Министрнүүд, директорнууд, түрүүлэгшэнэр мэтын кадрнуудые бэлдэдэг нэгэшье академиие гү, али һургуулиие намда нэрлэжэ үгэхэ хаяаш? Аа, үгыбши? Бишье баһа тиимэ һургуули мэдэхэгүй байнаб. Тиибэшье иимэ һургуули бии даа, тэрэмнай олониитын ажабайдалай һургуули ха юм.

...Суглаанай болохын урда тээхэнэ дүндүүршаг бэетэй нэгэ залуу хүн олтирог дээрэнь бии болоо һэн. Намайе райком иишэ эльгээбэ гэжэ тэрэнэй хэлэхэдэ, түрүүлэгшэ парторг хоёр манай түрүүлэгшэ болгогдохоор томилогдоһон хүн гээд дары таажа мэдээ һэн. Вентерзутис гэһэн иимэ муухай обогтой тэрэ хүнтэй час тухай хөөрэлдэһэн колхозой түрүүлэгшэ колхозой гостиницада саг зуураар байрлуулба.

Үглөөдэрынь клуб соо шуургата далай мэтэ шуугаатай байба. Загаһашад энэ суглаан дээрээ артелиингээ ажал хүдэлмэри, амжалта тухайгаа хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр һунгалтаяа хэжэ эхилбэ. Колхознигууд бултадаа зал соо һууһан Вентерзутисые хулгай нюдөөрөө бэдэрэн һуубад.

— Юундэ иитэрээ хорголоо юм?
— Хүн зондо бэеэ харуулаг лэ!
— Өөр тухайгаа хөөрэжэ үгаг...
— Гүйнабди!—гэжэ байжа зүг бүхэнһөө оог хашхараан дууддаба.

— Вентерзутис һууриһаа бодоод, яаралгүйгөөр урагшаа гаража, һанаа сэдьхэлээ бүһалгаагүй хэбэртэйгээр загаһашадай урдаһаа хараба. Тиимэ түргөөр ухаа мэдээ алдадаггүй хүн байба хаш. Элэ асуудалнууд, ажаглалтануудһаань мэгдэһэн хэбэр балай тэрэ үзүүлбэгүй. Харахა янзада 25-аад наһатай аад, бүри залуу шэнги.

Энэ үедэ партийна организациин секретарь Вентерзутисай намтарые ехэ һайнаар хөөрэжэ үгэбэ. Далайн эрье шадарай тосхондо түрэһэн Вентерзутисай намтарынь тосхоной хүн зондо ехэ таашаагдаа һэн.

Вентерзутис колхозой түрүүлэгшэ болоод байхадаа, үүлые урбуулжа эхилхээр хэбэр үзүүлбэгүй. Тиибэшье шэнэ түрүүлэгшэмнай хёрхо нюдэтэй, загаһашадай абари зан һайн мэдэхэ хүн байна гэжэ колхознигууд ойлгобо. Шэнэ түрүүлэгшэ илангаяа залуушуулай дунда ходо харагдадаг болобо.

— Минога гэдэг үнэтэ загаһа юундэ баридаггүйбта?—гэжэ түрүүлэгшэ Индулис Вендэһээ нэгэтэ асуугаа һэн.

— Миногые гү? Хаана бариха гээшэбибди?

— Зэргэлээд урдаһан голдо яагааб.

— Тэндэ юун минога байха юм? Тэрэ голдо бии юм гээшэгшэ һаань, манай һахалтад алдахагүй һэн.

— Тэрэ загаһа бариходо даншье бэлэхэн байха: тэрэ гол дээгүүр дамжуур хүүргэнүүдые барьяадхёол һаа, далай дээрэ загаһашалхаяа болиһон үбгэд губшуурнуудые улаан бургааһаар тон бэлэхэнээр гүрөөдхихэ байгаа. Миногые эртэ урда сагһаа хойшо иигэжэ баридаг һэн, мүнөөшье тиигэжэ баридаг зандаа...—гэжэ Вентерзутис үтэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Энэ хүлеэгдээгүй һанамжадань Индулис ехэ һэжэглэнгеэр хандаба. Миногые бариха хаһын дүтэлһэн хадань. Вентерзутис энээн тухай эртээнһээ бодомжолһон, һаядаа загаһашалжа эхилхэ ёһотой гэжэ шиидэһэн ябаа юм.

Үдэшэ багта түрүүлэгшэ Индулис хоёр тэрэ гол дээрэ ошобо. Тэдэнэр голой нариdaһан газарта үһанай урдахалые хүндэлэн хуушан губшуур табиба. Үглөө үглөөгүү-

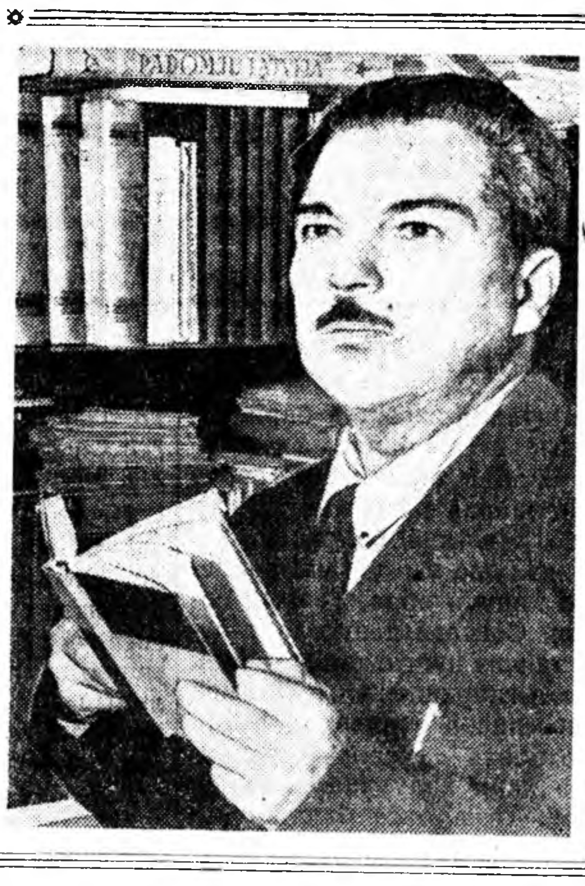
(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

Латыш литературын элитэ түлөөлэгшэд

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (Зүүн гарһаа) Латвиин арадай уран зохёолшо Андрей Упит, уран зохёолшо Жанис Грива залуушуултай хөөрэлдэжэ байна, Латыш поэт Мейнхард Рудзитис.

Ян ГРАНТ

Шэнэ түрүүлэгшэ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта)

рынь, Индулисай дээрэһээ бусажа ерэхэдэнь түрүүлэгшэ тэрэ хоёр гол дээрэ ошожо, губшуураа шалгабад. Гайхал ехэ! Губшуураа татажа гаргахадань. ехэ олон загаһан баригдаһан байба. Нэгэ хэдэн загаһадые хармаандаа хээд. бэшэдыень һөөргэнь уһа руу табибад.

— Зай, мүнөө этигэбэ гүш?— гэжэ түрүүлэгшэ Индулисһаа асууба.

— Балайшье этигэнэгүйб даа. Хоёр долоо хоноһоной һүүлээр хаалта баригдаһан байба.

Гурбан үдэр соо тэрэ хаалтаяа харангүй байгаад, дүрбэдэхи үдэртөө Вентерзутис Индулисые гол дээрэ ошоёбди гэбэ.

Гүр, гүльмэнүүд сооһоо загаһадай олоор адхаржа эхилхэдэ:

— Яаһан гайхалтай юм гээшэб,— гэжэ Индулис сошожо абаба.

Тэрэ загаһаяа тосхондоо абаашажа, шэгнээд үзэхэдэнь, зуу гаран килограмм болобо.

Загаһанай завод барихадаа миного болбосоруулхаар хараалагдаагүй байһан шэнэ цех дары бариха ушартай болобо.

Индулис ехэ баяртай ябана. Мүн Вентерзутисшье хүхюутэй.

Олтирог дээрэхи хүн зон шэнэ түрүүлэгшэеэ магтадаг болобо:

— Иимэ аали хүн аад, нэтэрүү гэшэнь аргагүй! Һанаһанаа дүүргэлтэ болгохын тулада гал, уһа руушье орохоёо айхагүй хүн даа.

Вентерзутисай конторо сооғоо һуухань үсөөн харагдадаг. Зарим үдэрнүүдтэ тэрэниие үргэлжэ телефоноор бэдэржэ байдаг. Конторোһоо имэ харюунууд дуулдадаг: гаража ошонхой. Хайшаа ошооб? Мэдэнэгүйбди. Хэзээ ерэхэб? Мэдэнэгүйбди.

Тэрэ олтирогойнь хажуугаар ялааганын хушууран ябадаг зам бии юм. Тэндэ жэжэ гүрлөөтэй гүльмэнүүд табигданхай байдаг. Ялаагана балай ехээр баригдадаггүй һэн. тиимэһээ эндэ нэгэл буруу юумэн бии байна гэжэ түрүүлэгшэ шиидэбэ. Энээнэй шалтагааниие тайлбарилхын тулада юу хээ мэдэжэ абаха хэрэгтэй байба.

Вентерзутис мотортой бишыхан онгосодо һуугаад, далайн буламай саана байһан Эстониин загаһашадта ошоод, гурбадахи үдэртөө үдэшэлэн шалбаар болотороо норожо даарашаһан юумэ бусажа ерэбэ. Буламай дунда ябатарнь далайн шанга һалхин буугаа ха юм.

Түрүүлэгшэ эстониинхидһоо шэнэ гүльмын проект асараа гэһэн үгэ тараба. Гүльмэшэдэй бригадын бригадир нюдаргаа зангидана.

— Тулалдаан болохонь даа!

Бага зэргэ арсалдаан гараашье һаа, шанга тулалдаан болонгүй үнгэрөө һэн. Ялаагана баридаг аргаяа хубилгаха гэһэн дурадхалые правлени дэмжэбэ.

— Эстониинхид бидэндэ орходоо жэшээгүй ехэ загаһа баринал даа. Тэдэнэр хэдэн арбаад килограмм загаһа барихын тулада далай дээрэ гарадагшьегүй, ажалыемнай харюулдаггүй гэжэ тоолодог,—гэбэ.

Түрүүлэгшынгээ өөһэдынхидөө муушалаад. Эстониин загаһашадые магтахадань, бригадын загаһашад тэрээндэнь дураа гутаба. Тэдэнэр Эстониин загаһашадтай далай дээрэ ходо уулзадаг һэн, тэд тэдэнэр ана-мана ябадаг, тэдэнһээ заашье гээгдэдэггүй бэлэй. Хэн хэниинь шадамар бэрхээр, ехээр загаһа баридаг бэ гэжэ багсаахань бэрхэтэй байгаа.

— Научна аяншалга хэжэ ерэһэнэйнгээ һүүлээр бидэндэ ямар зүбшэл үгэхэ байнаш?—гэжэ бригадир енгүүтэйгээр асууба.

Вентерзутис залд гээшье һаа, наадалжа дуугарһыень ойлгоогүй хэбэртэй һууба.

— Ямар зүбшэл үгэхэбши гэнэ гүш? Эстониинхидһоо жэшээ абаха ёһотойбди.

— Баһал эстониинхидые дурдалган!

— Бидэнэр өөһэдөө толгойгүй гүбди?

— Толгойтойлди даа. Теэд толгойгоо хүдэлгэжэ шаданагүйбди.

— Унжагайруулангүй, ойлгосотойгоор хэлэл даа!—гээд бригадир гарайнгаа час хараба.

— Буфедэй хаагдатар хөөрэлдөөгөө дүүргэнэл бэзэбди. Юундэ итэрээ яараа хүмши...

Түрүүлэгшэ өөрынгөө түсэб тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөөд, һүүлдэнь жэжэ гүрлөөтэй гүльмэнүүдээ маягай хажуудахи элһэн хушуунай гүйхэн газарта абаашаха ёһотой, тиихэдээ далайн гүнзэгы газарта табигдаха таарамжатай гүльмэнүүдые үбэлдөө бэлдэхэ зэргэтэйбди гэжэ хэлэбэ. Шэнэ тоног зэбсэгүүднай гүнзэгы газарта ородог үүдыень шэб хааха зэргэтэй, юуб гэхэдэ, газаа далайда оршоһон загаһан манай гарһаа алдууран алдагдадаг ха юм.

Бригадирынь эрхэмхэй сар мэтэ гэдэргээ буляалдана.

— Маягай тэндэ хэзээшье загаһа баридаггүй һэмди. Ута хушуунда зүг бүхэнэй һалхин буужа, тэндэ уһан гал дээрэхи тогоон соохидол адли бусалжа байдаг. Иимэ тамын газарта юуп загаһан шамда орожо үгэбэ гээшэб? Жэжэ гүрлөөтэй хорин гүльмэнүүдээ шэнэ газарта абаашажа табитарнай үбэл болошохол. Тиихэдэ гүльмэнүүдээ эрье тээшэ татажа абаашаха болохобди. Ши. түрүүлэгшэ, һайнаар бодоод үзэлши даа.

Вентерзутис олтирог дээрэ шэнэ хүн байгаашье һаа, энэ наһатайшаг болоһон хүн нэгэл нюусатай гэжэ мэдэһэн байгаа:

Гэдэргээ буляалдадаг зантай хадаа тиигэнэ гү, али хуушанай хүнэй абари зан иимэ гү?

— Шэнэ газарта бү загаһашалыш даа... Урдань загаһа барижа үзөөгүй газарнууд яһала байна юм бэзэ. Тиигэбэшье тэндэ загаһан баригдахагүй гэжэ баталан хэлэхэ аргагүй... Хуушан, һурамхи газарта табигдаһан гүльмэнүүд бурханай харууһаар байдаг юм гү? Гүльмэнүүдые ондоо газарта абаашалганда бүхэли һарын болзор хэрэгтэй гэжэ бригадирай хэлэхэдэ гайхахаар байна даа.

Бригадир эшхэбтэр байдалда оробо, энээн тухайгаа мэдэжэ байгаашье һаа, гэдэргээ буляалдаһан, шархааһан зандаа.

Ялааганын ябаха хаһын дүүрэхэ болоһон хадань, туршаад үзэхын тулада маягай хажууда хэдыхэн гүльмэ табяад үзэбэ. Тэдэ гүльмэнүүдтэнь үбэл болотор загаһан оройдоо ороогүй, тиимэһээ минии хэлээшэ зүбтэй байба гэжэ бригадир бэеэ илагшада тооложо, түрүүлэгшэдээ уһэрингеэр хандадаг болобо.

Тиибэшье бригадир дан эртүүр дэмы баярлан байба.

Үнэтэй аад, хоморой загаһанай түлөө бага мүнгэ түлэдэг туладань ялаагана баряабди гэжэ зобоһоной хэрэггүй гээд тэрэ Вентерзутиста нэгэтэ хэлэһэн юм.

— Ши бүхы юумые мүнгэндэ оруулдаг зантай гээшэ гүш? Заводуудтахи түлэбэриин гурим ямар бэ гэжэ мэдэнэ гүш? Завод гээшэмнай продукци ехээр гаргадаг шэнэ машина ашаглалгада оруулхадаа түлбэриингөө нормые баһа хубилгадаг юм. Теэд манай загаһашад тиигэдэггүй. Загаһашадай артельнүүд эмхидхэгдэһэнһээ хойшо үдэр бүри шэнэ тоног зэмсэг абажал байдаг аад, загаһанайнгаа түлбэриие нэгэшье дахин доошонь оруулаагүй. Харин зарим түрэлэй загаһануудай, жэшээнь, ялааганын түлөө түлбэриие бүри дээшэлүүлнэ. Энээн тушаа һайса бодоод үзэлши даа.

Үнгэрэгшэ неделидэ үбгэн Вейдейн звено шуурганай үедэ килькэ баридаг гүльмэнүүдээ далайда орхижорхёо. Тэдэнэйнгээ таһархай удархайнуудыешье олоогүй. Түрүүлэгшын иимэ ууртай ябахань оройдоо харагдаагүй һэн. Тэрэ хараажа хашхаржа эхилээгүй һэн, зүгөөр эсэгынгээ хуушан саг тухай хөөрэдэгыень һанаандаа оруулаа бэлэй.

Хабарай загаһа барилгын үедэ Вентерзутисай заводой директортэй ходо сугтаа ябахань харагдадаг болоо. Загаһашадай бага ехээр загаһа барилгань заводто нүлөөлдэг байгаа. Заводой директорэй телефоноор хөөрэлдэхыень Вентерзутис нэгэтэ шагнаһан юм.

Городые хангадаг баазые даагша заводой директортэ хандаһан байгаа. Килькэ, сиг болон бусад һайн һайн үнэтэй загаһадые үгэхыень тэрэ заводһоо эрибэ. Наймаанай дарга, буруу ойлгоо хат гэжэ директор харюусаба. Мүнөө килькэ оройдооншье үгы болонхой, нэгэ багахан ноосынгоо ойро хүрэхэ аргамнай үгы, бусад һайн загаһад байхагүй гэжэ харюусаба. Тэдэнэй орондо шпрот дурадхаба. Шпрот мэтын бирагүй юумэнэй түлөө машина намнаһанай хэрэггүй гэжэ баазые даагша үг маг гэбэ.

— Салака дурадхаад үзэ,—гэжэ Вентерзутис хэлэбэ.

— Тэрэниие абаха дуратан үгы гэжэ баазые даагша хэлэнэ,—гээд директор харюусаба.— Яахабши, тиихэдэнь. Ноосэһөө нэгэ бага абаха болоо бэзэбди... Тэдэнэй эрилтые хангаха хэрэгтэйл даа.

— Бү үгэ!

— Юундэ?

Вентерзутис һуурһаа бодоод, гаража арилшаба. Нэгэ хэды болоһон хойно һөөргөө орожо ерээд, газедһээ хайшалжа абаһан тэбхэр саарһануудые директорэй урда табиба.

«Бидэнэр баһа загаһа эдидэгбди!

Минии байраһаа холо бэшэхэнэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые наймаалдаг дүрбэн киоскнууд бии. Тэндэ хүнүүдэй абаха дуратай загаһанһаа бэшэ юумэн дууһан бии. Загаһа худалдажа абахын тулада Ригэ ошохо ёһотой болоно гээшэ гүбди? Бидэнэр лосось, килькэ загаһануудые эринэбди. Дабһалһаншье, дабһалаагүйшье салака байгаашье һаань һайн байгаа. Манай загаһашад баяжашоо юм гү, али залхууржа, далайда гарахаяа болиноо гээшэ гү?

Энэ асуудалые шиидхэхэ, заһаруулхые оролдонобди. Бидэнэр баһал загаһа эдидэг зон гээшэлди!»— гэжэ тэндэнь бэшэгдэһэн байба.

— Ойлгобо гүш?—гэжэ Вентерзутис асууба.

— М-даа,—гэжэ директор утаар татан дуугарба.

— Зүн үнгэржэ, намар боложо эхилбэ.

Үбэл байхада гүрэгдэһэн ялаагана бариха гүльмэнүүд байха байха газарнуудтаа табигдаба. Мүнөөхи гэдэргээ буляалдадаг бригадир энээниие зүбшөөхэ баатай болоо һэн.

Хоёр республикануудай хоорондохи далайн хоолой Вентерзутисай анхарал хандуулдаг болобо. Хоёр эрье дээрэнь загаһашадай һуудаг тэрэ хоолой буламһаа далайда ородог үүдэн болоно. Энэ үүдээр загаһад иишэ тиишээ ябажа байдаг. Тосхонуудай загаһашадай оройдоо бариддаггүй лосось болон тула загаһад ямар замаар ябажа, гол мүрэнүүдтэ ородог гээшэб?

Манай хөөрөөн энээгээр дүүрээгүй, һалхита олтирог дээрэ ажабайдалай үргэлжэлжэ байдагта адли, энэ асуудал үргэлжэлһөөр.

Ородһоо Д. Дугаров оршуулба.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

КОНСТАНЦА ШЭНЭ ПОРТТОЙ БОЛОХОНЬ

БУХАРЕСТ. Хара далай дээрэхи Констанцын порт шэнэдхэн байгуулагдана. Хуушандань дүтэшэг шэнэ порт бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилээ. һураггүй ехэ далайн порт богонишог саг соо бариха гэжэ хараалагдаа. һүүлэй жэлдэ Румыни эд бараа нилээд ехээр ондоо тээшэнь худалдадаг, мүн бусад оронуудһаа худалдан абадаг болоо. Шэнэ порт дээгүүр эдэ эд бараанай гараһаа гадна, эндэ бусад оронуудта ошохо нилээд ехэ хэмжээнэй транзитна ашаан буулгагдадаг байха юм.

Шэнэ порт бариха, нэгэн доро хуушан портын бассейнэй оёорые гүнзэгырүүлхын тула 5 миллион кубометр хэмжээтэй газарай хүдэлмэри хэгдэхэ болоно. Констанцын портын оёорые гүнзэгырүүлхэ хүдэлмэри түргэдхэхэ зорилгоор Румыниин организацинууд Польшын «Полсервис» гэжэ предприятитай хэлсээ баталаа. Тус предприяти дээрэ дурсагдаһан хүдэлмэриин зарим хубиие дүүргэхэ байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ТУҺАЛАМЖААР

ПХЕНЬЯН. КНДР-тэ һаяхан ерэһэн бүлэг совет мэргэжэлтэд Пхеньянһаа Хесан (Рянган провинци) город ошоо. Тэндэ КНДР-эй лёной промышленностиин түрүүшын фабрика СССР-эй техническэ туһаламжатайгаар бодхогдохо юм.

Проектын ёһоор жэлдээ 5 мянган тонно утаһа ээрэхэ хүсэтэй лёной утаһа ээрэлгын фабрикын технологическа түхеэрэлгэнүүдые хабсаралгадань совет мэргэжэлтэд туһаламжа үзүүлхэ. 5 мянган тонно утаһаар жэл бүхэндэ 17—18 миллион метр бүд нэхэжэ болохо байна.

Предприятиин главна технологическа корпусые бодхохо хүдэлмэри гол түлэб дүүргэгдээ. Корпус соо түхеэрэлгэнүүдые хабсарха хүдэлмэри эхилээ.

Тус фабрика энэ оной августда ашаглалгада үгтэхөөр хараалагданхай.

ХИТАДАЙ ҺОНИНУУД

ПЕКИН. Цзинсискэ нүүрһэнэй уурхайнууд нүүрһэ малтан абаха дүрбэн һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Шахтанууд соо хэгдэдэг хүдэлмэриин шанар һайжараа, 2.650 гаран кубометр түлгын модон алмагдаа.

Урда-Хитадай далай соо Зүүн болон Шара далайнуудайхида орходоо бүри олон янзын загаһан бии юм. Гуша гаран ондоо янзын загаһа эндэ барижа болохо байна.

Урда-Хитадай далайн баялигые найман жэлэй турша соо шэнжэлһэн Гуандун провинциин научна хүдэлмэрилэгшэд иимэ тобшолол хэһэн байха юм.

БОЛГАРИИН КУРОРТНУУДТА ЗУНАЙ СЕЗОН ЭХИЛБЭ

СОФИ. Болгариин Хара далайн эрьедэхи Варнада, тэрэ шадарай гоё һайхан газарнуудта курортнуудта амараха саг эхилээ.

Урда зүгэй шанга наран, сэбэр дулаан уһатай далай, таарамжатай зохид гостиницанууд, үрэ жэмэс болон овощын элбэг дэлбэг байлга, эгээн гол юумэнь гэхэдэ —болгар арадай хани халуунаар, хүндэтэйгөөр угталгын дура татадаг байһан дээрэһээ дэлхэйн бүхы нютагуудһаа олон мянган хүнүүд эндэ ерэжэ амардаг.

Бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон «Алтан элһэн», «Парата эрье», «Хани барисаан» гэжэ курортнуудта хүнүүд олон боложол байна. «Морское око», «Мимоза», «Малина»; «Рила» ; «Витоша» гэжэ олон бусад хэдэн гоё һайхан гостиницанууд сезоной эхилхэдэ нээгдэһэн байна.

Советскэ Союз, Чехословаки, ГДР, Австри, ФРГ-эй, Англи болон Швецһээ ерэһэн айлшад мүнөө эндэ амаржа байна.

Болгариин Хара далайн эрьеын курортнуудта энэ сезондо хариин оронуудһаа ерэһэн 180 мянга шахуу хүн амарха юм.

«ИНТЕРВИДЕНИИН» СОВЕДЭЙ СЕССИ

БЕРЛИН. ГДР-эй, СССР-эй, Венгриин, Румыниин, Польшын, Чехословакиин, Болгариин телевидениин түлөөлэгшэд телевизионно дамжуулгын талаар харилсаа холбоо үргэдхэхэ асуудалнуудые эндэ зүбшэн хэлсэжэ ороо. Энэ оной мартын 1-һээ майн 31 хүрэтэр хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые эндэ нээгдэһэн «Интервидениин» соведэй сесси гаргаха.

(ТАСС).

А ж а л ш а ү б г э н

Жамса Молсоевич Мальжунов «Маяк» колхозой үнинэй гэшүүдэй нэгэниинь юм.

Тэрэ олохон жэлэй турша соо барилгын бригадые толгойлжо, хэдэн арбаад һаруул шэнэ гэрнүүдые, үхэрэй, хонинной байрануудые болон бусадшье шухала хэрэгтэй барилгануудые хэһэн байна. Үнэн сэхэ, ажалда абьяастай бэрхэ байһанаараа нютагайнгаа хүн зондо хүндэтэй болонхой. Хэдэн жэл соо энэ үбгэн правлениин гэшүүн ябаа. Тоорын сомоной Соведэй депутадаар чэгэнтэ бэшэ һунгагдаһан байна.

Нютагаархидынь. Жамса Молсоевичой үндэр наһатай болоходонь гүрэнэй тэдхэмжэдэ хани халуунаар үдэшөө бэлэй. Теэд бага балшар наһанһаа хойшо ажал хүдэлмэри дээрэ хатуужаһан энэ үбгэн гэртээ һанаа амархан һууха шадахагүй байба.

Пенсидэ гараһан Жамбал Тунгриков, Жигжит Ухеев, Даша Хабжанов болон бусадшье нүхэдтэеэ сугтаа Жамса Молсоевич хүүгэдэй яслиин гэр мүнөө заһажа эхилээ. Республикын 40 жэлэй ойн баяраэй һайндэр болотор заахан хүүгэд һайн яслитай болохо юм.

Б-Н. Намдыков.

Түнхэн.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной июниин 5.

ХИЛЫН САААНАҺАА

Кубада ехэ дэбжэлтэ болоно

ГАВАНА, июниин 3. (ТАСС). Н. С. Хрущевой Кубада айлшалха болоһон тухай ороной ажалшадай, ниитын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй олон тоото бэшэгүүдые Кубын хэблэл толилһоор.

Нүхэр Хрущевой Кубада айлшаар ерэхээ байһан тухай мэдээсэлые манай профсоюзуудай гэшүүд ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа гээд Кубын ажалшадай революционно нэгэдэлэй генеральна секретарь Ласаро Пенья «Нотисиас де Ой» газетын корреспондентдэ хэлээ. Пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлэн тогтоһон манай арадуудай хоорондохи хани барисаае тус аяншалга улам бэхижүүлхэ. Эдэ гол ёһонуудые үнэн сэхээр баримталдаг совет арад Кубын арадтай ехээр һаналаа нэгэдэдэг юм. Кубын арад нүхэр Хрущевто гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэдэг.

Тон хани халуунаар угтахын, тэрээндэ үнэхөөрөөл дуратайгаар хандадаг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхын тулада Н. С. Хрущевые манай арад, манай таряашад ехээр хүлеэжэ байна. Манай хүндэтэ премьер-министр Фидель Кастрые Советскэ Союзай правительство болон арад угаа ехэ хүндэтэйгөөр угтаһан байна гээд жэжэ таряашадай национальна ассоциациин президент Пепе Рамирес мэдүүлээ.

Пролетарска интернационализмын, советско-кубинска бата бэхи хани барисаанай гол ёһонуудта үнэн сэхэ байдаг манай арадай айлшадые хүндэтэйгөөр угтадаг байһыень нүхэр Хрущев аяншалгынгаа үедэ бэсэрээ мэдэжэ абаха байна. Энэ аяншалга хадаа Кубын гансаарданги бэшэ байһан тухай империализмда баһа нэгэ уридшалан һануулга боложо үгэхэ байна гээд университедүүдэй студентнүүдэй федерациин президент Хосе Ребельон мэдүүлээ.

Эрдэмтэдэй уласхоорондын суглаан

ВАРШАВА, июниин 3. (ТАСС). Научна союзуудай уласхоорондын соведэй дэргэдэхи замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар уласхоорондын комитедэй (КОСПАР) жэл бүриин 6-дахи сесси болон замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар уласхоорондын 4-дэхи хурал мүнөөдэр эндэ нээгдээ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ дэлхэйн 30 оронһоо ерэһэн хэдэн зуун эрдэмтэд хабаадана. Советскэ делегациие КОСПАР-ай вице-президент академик А. А. Благонравов толгойлно. ООН-ой секретариадай, ЮНЕСКО-гэй, Астронавтикын уласхоорондын федерациин, Научна союзуудай уласхоорондын соведэй түлөөлэгшэд ажаглагшад боложо байлсана.

«Атмосферын дээдэ захын үеые болон замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар СССР-тэ 1962 ондо хэгдэһэн хүдэлмэри тухай» академик А. А. Благонравов мүнөөдэр эрдэмтэдэй ассамблей дээрэ элидхэл хээ.

Сессиин болон суглаанай хүдэлмэри арбан үдэрэй турша соо үргэлжэлхэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ элдэб асуудалнууд тушаа 100 гаран научна элидхэлнүүд шагнагдаха байна.

Эб найрамдал хамгаалха зорилготой аяншалга

ЛОНДОН, июниин 3. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалха зорилгоор Нортфорд городһоо Херефорд (Лондонһоо хойшоо) город хүрэтэр хэгдэһэн аяншалгада Англиин элдэб городуудһаа хоёр зуу шахуу эдир залуу хүбүүд, басагад хабаадалсаа. Аяншалга хоёр үдэрэй турша соо үргэлжэлһэн байна. «Ядерна зэбсэг хуряахын түлөө хүдэлөөнэй» Херефордширскэ таһаг энэ аяншалгые эмхидхэһэн байна.

Лаос тухай Женевэдэхи хэлсээнүүдые наринаар баримталха

Лаосоор уласхоорондын комиссиин түрүүлэгшэдэ Женевскэ зүблөөнэй түрүүлэгшын орлогшонорой бэшэгэй совет проект майн 28-да Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ Москвада Великобританиин элшэн сайд г-н Тревельянда барюулагдаба. Комиссиин тогтооһон гурим, ойлголсоһон хэрэг үйлэ хазагайруулагдана гэжэ проект соо хэлэгдэнэ. Энэ комиссида Индиин, Канадын, Польшын түлөөлэгшэд оролсодог юм.

Энэ комиссида байдаг Инди ба Канадын түлөөлэгшэд шухала удха шанартай асуудалнуудые комиссиин гурбадахи гэшүүнэй һанал бодол хараадаа абангүйгөөр миин лэ олонхиин дуугаар шиидхэхэ һэдэлгэ гаргана гээд Польшын Арадай Республикын делегациие уласхоорондын энэ комиссида түлөөлдэг түрүүлэгшэ мэдээсэбэ гээд совет проект соо хэлэгдэнэ.-Эгээл имэ ушар хоёр түрүүлэгшын элидхэл бэлэдхэхэ үедэ гараһан байна. Польшын делегациие толгойлогшын тусхай һанамжа элидхэлэй проект соо оруулуулбагүй.

Лаосой асуудалаар уласхоорондын комиссида аягүй байдалай тохёолдожо байһан ушар Женевскэ зүблөөнэй түрүүлэгшэнэрэй анхаралда табигдаба гээд энэ бэшэг соо хэлэгдэнэ. Лаос тухай Женевэдэхи хэлсээнүүдээр хараалагдаһан ёһо гуримай, ойлголсоһон хэлсээнэй ёһоор комисси, тэрэнэй гэшүүд хүдэлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

(ТАСС).

Кенийн түрүүшын премьер-министр

НЬЮ-ЙОРК, июниин 1. (ТАСС). Кенийн Африканска национальна союз гэжэ партиин ударидагша Джомо Кениата өөрын доторой захиргаатай болоһон оронойнгоо премьер-министрэй тушаалда мүнөөдэр ороо гээд АП агентствын корреспондент Найробиһоо мэдээсэнэ.

Зүүн Пакистанда хүсэтэ һалхи шуурган болоо

КАРАЧИ, июниин 1. (ТАСС). һүүлшын хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор Зүүн Пакистанда хүсэтэ һалхи шуурганай болоходо, 10.000 хүн гэмтэжэ үхөө, хахад миллион хүн гэр байргүй үлөө.

Пакистанай президент Айюб хаан абаралгын хүдэлмэриин ямараар хэгдэжэ байһантай байра дээрэнь ошожо мэдэхын тулада Дакка ниидэн ошохонь.

Һүүлэй үедэ США-гай Урда зүгтэ үндэһэ яһатанай доромжололгын муухай үйлэ хэрэгүүд болоно. Үндэһэ яһатанай илгаа гаргахадань, негрнүүдэй зүгһөө буруушаалга хэхэдэнь сагаан шарайтай мүлжэгшэд элдэб эсээ гараа. Эдэ городуудта хара шарайтай хүнүүдые түрмэдэ хаадаг, доромжолдог юм. Гурим сахиха гэһэн үүргэтэй полициинхид иимэ муухай аашануудые болюулдаггүй, харин улам һүжэрөөдэг байна. Зураг дээрэ: Полициин ноён (баруун талаһаа) үндэһэ яһатанай илгаада эсэргүүсэһэн жагсаалда хабаадаһан негрнүүдые (Бирмингем) тушаахаяа тусхай машинаар абаашахыень хаража байна.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, хойто аймагуудта бага зэргэ хура бороон орохо. Баруун хойто зүгһөө һулаханаар һалхилха.

Июниин 6-һаа 10 болотор республика дотор үүлэтэйшэг байха, зарим нютагуудта бага зэргэ бороон, аадар орохо. Зүг бүхэнһөө һулаханаар һалхилха. Һүниндоо хойто аймагуудта 3-градус хүйтэнһөө хоёр градус хүрэтэр дулаарха. Урда аймагуудта 6—11, үдэртөө хойто аймагуудта 14—19, бусад аймагуудта 21—26 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Малиин Республика Советскэ Союз хоёрой хоо... барисаан улам бэхижэнэ. Африкын энэ бага орон... СССР-эй ажабайдалаар ехэ һонирхоно, ород хэ... мэлзэнэ. Эгээл нимэһээ энэ республикын нииси... курс эмхидхэгдэбэ. Совет багшын ударидалга доро... басагад ород хэлэ үзэжэ эхилбэ. Эдээнэй олонхиин... ерэжэ хараха дуратай. Зураг дээрэ: багша Евген... хэшээл үнгэргэжэ байна.

ТАСС-ай ф...

Франциин социалистнуудай съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ

ИССИ-ЛЕ-МУЛИНО, июниин 3. ТАСС-ай корреспондент Ю. Лопатин иигэжэ дамжуулна:

Франциин социалис партиин (СФИО) ээлжээтэ 54-дэхи съезд Париж шадарай Исси-ле-Мулино гэжэ һууринда дүрбэн үдэрэй турша соо хүдэлмэрилөөд, үсэгэлдэр үдэшэ хаагдаа. Съезд хадаа партиин хүтэлбэрилхы органуудые шэнээр һунгаа, ябуулга хэхэ програм... бусад хэдэн докумен... абаа. Мүнөөнэй улас... шон байдалда, Франц... байдалда эдэ докумен... нэлтэ үгтэһэн, мүн ... рын жэлнүүдтэ бэелэ... бусад партинуудтай ... рилсаануудынь ... байха юм.

Японой нүүрһэнэй промышлен... бэрхэшээл тохёолдоно

ТОКИО, июниин 3. (ТАСС). Японой нүүрһэнэй шахтанууд удаа дараалуулан хаагдана. Бэрхэшээлтэй байдалда ороһон нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудта «уралан нарижуулгын» хэгдэһэнһээ уламжалан, хэдэн зуугаад, мянгаад хүдэлмэришэд ажалһаа гаргуулна.

Худалдаа наймаанай болон промышленностиин министерствын тунхаглаһан тоосооной ёһоор һүүлшын гурбан жэлэй турша соо орон дотор хүдэлжэ байһан шахтануудай гурбанай нэгэ хуби хаагдаа. 1960 ондо 624 шахта хүдэлдэг байгаа һаа, энэ жэлэй ма... хүдэлжэ байгаа. Орон... малтан абадаг Дзиоб... бүхы шахтануудайнь... даһан байна.

Кюсю арал нүүрһ... талаар ороной гол ... логдодог юм. Эндэ 1... шахта хүдэлдэг ба... оной эсэстэ 227-... зандаа үлөө. Кюсю ... 80 мянган шахтер ... даа урда тээнь хүд... шадэй хахадһаа ... гээшэ.

Тэмсэл үргэлжэлһэ...

НЬЮ-ЙОРК, июниин 4. (ТАСС). Полициинхидай, сагаан шарайтай үндэһэ яһанай илгаа гаргагшадай зүгһөө алалга хюдалгын хэгдэдэг болобошье гражданска эрхын түлөө негрнүүдэй тэмсэл Холбоото Штадуудай шэнэ шэнэ районуудта дэлгэржэл байна.

Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгада буруушаалгын тэмдэг болгон Гринсборо (Хойто Каролина штат) ... зоной хабаадалга... болоо.

Гейнсвилле гор... да штат) бүлэг ... гаан шарайтанай... театрта билет а... дэр үдэшэ оролд... Тэрээнһээ уламж... яһанай илгаа ... зүгһөө добтолгы... хэлэ хэдэн негр ...

Ядерна зэбсэг хуряахын ... аяншалагшадай добто...

ЛОНДОН, июниин 4. (ТАСС). Дайнай болоо һаань сэрэгтэ татагдаха үялгатай зуу шахуу хүнүүд Экстер городһоо Англиин правительствын бэлэдхэһэн Девон (Баруун-Урда Англи) гэжэ хадалиг газартай район тээшэ аяншалга хээ. Штаб-квартира тээшэ аяншалгада хабаадагшадай замые полициинхид хааһан байна. Ти... түмэр хүреэе га... шэдые арестова... заналта хэһэн ба...

Полициинхидай... тииг боложо, хү... раагдаа. Ядерна ... рэлгэдэ эсэргүү ... гадхахые эдэ ур... зониие уряална.

Аргентинада ангиин тэмсэл хурса...

Арадай демократическа эрхэнүүдтэ хархис этгээдүүдэй доботолон оролгодо эсэргүүсэхэ, ажалшадай эрилтэнүүдые хамгаалха неделиин үнгэргэгдэжэ байһантай дашарамдуулагдан, Ажалай Бүгэдэниитын Конфедерациин уряалаар Аргентинада ажалшадай 24 часай бүгэдэ ниитын забастовко болоо гэжэ урда тээнь мэдээсэгдээ һэн. Забастовкоһоо уламжалан, орон дотор магазинууд хаагдаа, промышленность хүдэлхэеэ болёо. Түмэр замай болон далайн замай харилсаан таһалдаа. Харгынуу дээрэ автобусууд гү, али ашаанай автомашинанууд харагдахаяа болёо. Заводуud хаагдаа. Промышленностиин хүдэлмэришэдэй 93 процентнь, транспортын хүдэлмэришэдэй 97 процентнь, худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй 90 ... стовкодо хабаадаа.

Мендос провинциин... шадай болон полиц... рондо тулалдаан боло... дэнһөө нёлбоһо гол... гранатанууд хэрэгл... байһан 20 хүдэлмэр... циинхид арестовала...

Ажалай Бүгэдэни... раци мэдүүлгэ толи... кын ехэ амжалта т... лэһэн байна. 1955 о... Аргентинын президен... гэгшын унагаагд... энээн шэнги иимэ ех... лоогүй юм.

Редактор

Ц. О...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ул... ца ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам... —38-42, зам. редактора — 35-84, секретари... отделов: сельскохозяйственного производства и ... жизни—47-59. 35-14. промышленного производств... ной жизни—48-89. 33-61. корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: иде... —24-74, советского строительства и быта—34-93, ... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и 34-05.

гор. Улан-Удэ. типография Министерства куль... Бурятской АССР.

Н00441. Зак...